

En långsiktigt hållbar organisation för de allmänna förvaltningsdomstolarna i första instans

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet regeringens proposition 2008/09:165 En långsiktigt hållbar organisation för de allmänna förvaltningsdomstolarna i första instans och fem motionsyrkanden som väckts med anledning av propositionen.

I propositionen redovisar regeringen sin bedömning av hur organisationen för de allmänna förvaltningsdomstolarna i första instans bör se ut i framtiden.

Regeringen föreslår i propositionen att benämningen på de allmänna förvaltningsdomstolarna i första instans ändras från länsrätt till förvaltningsrätt. Det nya namnet på en allmän förvaltningsdomstol i första instans kommer att bli "Förvaltningsrätten i" följt av namnet på kansliorten.

Utskottet, som inte gör någon annan bedömning än regeringen, tillstyrker propositionen och avstyrker motionerna.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 15 februari 2010.

I betänkandet finns två reservationer (s, v och mp).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	7
Ärendet och dess beredning	7
Propositionens huvudsakliga innehåll	7
Utskottets överväganden	9
Inledning	9
En långsiktigt hållbar organisation för de allmänna förvaltningsdomstolarna i första instans	9
Propositionen	9
Motionen	14
Utskottets ställningstagande	14
Domkretsar för de allmänna förvaltningsdomstolarna	15
Propositionen	15
Motionerna	19
Utskottets ställningstagande	20
Reservationer	21
1. Avslag på propositionen, punkt 1 (s, v, mp)	21
2. Domkretsar för de allmänna förvaltningsdomstolarna, punkt 3 (s)	22
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	25
Propositionen	25
Följdmotionerna	28
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	29

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Avslag på propositionen

Riksdagen avslår motion 2008/09:Ju24 yrkandena 1 och 2.

Reservation 1 (s, v, mp)

2. Lagförslagen

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar,
2. lag om ändring i rättegångsbalken,
3. lag om ändring i föräldrabalken,
4. lag om ändring i brottsbalken,
5. lag om ändring i luftfartslagen (1957:297),
6. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
7. lag om ändring i lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m.,
8. lag om ändring i lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m.,
9. lag om ändring i lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling,
10. lag om ändring i kupongskattelagen (1970:624),
11. lag om ändring i förvaltningsprocesslagen (1971:291),
12. lag om ändring i lagen (1972:262) om understödsföreningar,
13. lag om ändring i lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m.,
14. lag om ändring i lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt,
15. lag om ändring i lagen (1976:371) om behandlingen av häktade och anhållna m.fl.,
16. lag om ändring i arbetsmiljölagen (1977:1160),
17. lag om ändring i ransoneringslagen (1978:268),
18. lag om ändring i lagen (1978:880) om betalningssäkring för skatter, tullar och avgifter,
19. lag om ändring i lagen (1979:411) om ändringar i Sveriges indelning i kommuner och landsting,
20. lag om ändring i lagen (1979:412) om kommunala indelningsdelegerade,
21. lag om ändring i fastighetstaxeringslagen (1979:1152),
22. lag om ändring i lagen (1981:533) om fiskevårdsområden,
23. lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713),
24. lag om ändring i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet,
25. lag om ändring i lagen (1984:533) om arbetsställennummer m.m.,
26. lag om ändring i förvaltningslagen (1986:223),

27. lag om ändring i lagen (1988:97) om förfarandet hos kommunerna, förvaltningsmyndigheterna och domstolarna under krig eller krigsfara m.m.,
28. lag om ändring i lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall,
29. lag om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank,
30. lag om ändring i lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst,
31. lag om ändring i lagen (1989:479) om ersättning för kostnader i ärenden och mål om skatt, m.m.,
32. lag om ändring i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga,
33. lag om ändring i taxeringslagen (1990:324),
34. lag om ändring i lagen (1990:676) om skatt på ränta på skogskontomedel m.m.,
35. lag om ändring i lagen (1991:591) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta artister m.fl.,
36. lag om ändring i kommunallagen (1991:900),
37. lag om ändring i lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård,
38. lag om ändring i lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård,
39. lag om ändring i läkemedelslagen (1992:859),
40. lag om ändring i lagen (1992:860) om kontroll av narkotika,
41. lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade,
42. lag om ändring i lagen (1993:584) om medicintekniska produkter,
43. lag om ändring i lagen (1993:1392) om pliktexemplar av dokument,
44. lag om ändring i lagen (1993:1742) om skydd för landskapsinformation,
45. lag om ändring i lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.,
46. lag om ändring i lagen (1994:261) om fullmaktsanställning,
47. lag om ändring i lagen (1994:451) om intensivövervakning med elektronisk kontroll,
48. lag om ändring i lagen (1994:466) om särskilda tvångsåtgärder i beskattningsförfarandet,
49. lag om ändring i stiftelselagen (1994:1220),
50. lag om ändring i lagen (1995:575) mot skatteflykt,
51. lag om ändring i lagen (1996:1152) om handel med läkemedel m.m.,
52. lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring,
53. lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor,
54. lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483),
55. lag om ändring i personuppgiftslagen (1998:204),

56. lag om ändring i lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige,
57. lag om ändring i lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter,
58. lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension,
59. lag om ändring i lagen (1999:1309) om system för avveckling av förpliktelser på finansmarknaden,
60. lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395),
61. lag om ändring i lagen (2000:592) om viltvårdsområden,
62. lag om ändring i tullagen (2000:1281),
63. lag om ändring i lagen (2001:99) om den officiella statistiken,
64. lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453),
65. lag om ändring i lagen (2001:617) om behandling av personuppgifter inom kriminalvården,
66. lag om ändring i lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter,
67. lag om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation,
68. lag om ändring i smittskyddslagen (2004:168),
69. lag om ändring i lagen (2004:228) om beskattning av viss privatinförsel av tobaksvaror,
70. lag om ändring i produktsäkerhetslagen (2004:451),
71. lag om ändring i lagen (2004:629) om trängselskatt,
72. lag om ändring i lagen (2004:875) om särskild förvaltning av vissa elektriska anläggningar,
73. lag om ändring i utlänningslagen (2005:716),
74. lag om ändring i vägtrafikskattelagen (2006:227),
75. lag om ändring i lagen (2006:378) om lägenhetsregister,
76. lag om ändring i lagen (2006:496) om blodsäkerhet,
77. lag om ändring i lagen (2006:575) om särskild skattekontroll i vissa branscher,
78. lag om ändring i lagen (2007:258) om behandling av personuppgifter i Försvarsmaktens försvarsunderrättelseverksamhet och militära säkerhetstjänst,
79. lag om ändring i lagen (2007:259) om behandling av personuppgifter i Försvarets radioanstalts försvarsunderrättelse- och utvecklingsverksamhet,
80. lag om ändring i lagen (2007:592) om kassaregister m.m.,
81. lag om ändring i lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
82. lag om ändring i lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster,
83. lag om ändring i lagen (2008:286) om kvalitets- och säkerhetsnormer vid hantering av mänskliga vävnader och celler,
84. lag om ändring i lagen (2008:962) om valfrihetssystem,

85. lag om ändring i lagen (2009:000) om nationella minoriteter och minoritetsspråk.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2008/09:165.

3. Domkretsar för de allmänna förvaltningsdomstolarna

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Ju21, 2008/09:Ju22 och 2008/09:Ju23.

Reservation 2 (s)

Stockholm den 19 maj 2009

På justitieutskottets vägnar

Thomas Bodström

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Thomas Bodström (s), Inger Davidson (kd), Henrik von Sydow (m), Krister Hammarbergh (m), Margareta Persson (s), Ulrika Karlsson i Uppsala (m), Johan Linander (c), Elisebeht Markström (s), Johan Pehrson (fp), Karl Gustav Abramsson (s), Inge Garstedt (m), Christer Adelsbo (s), Lena Olsson (v), Otto von Arnold (kd), Mehmet Kaplan (mp), Anders Hansson (m) och Maryam Yazdanfar (s).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Domstolsverket har, i samråd med berörda domstolschefer, gjort en översyn av länsrättsorganisationen och till Justitiedepartementet överlämnat promemorian *Det framtida förvaltningsdömandet i första instans* (Ju2007/2289/DOM). Promemorian har remissbehandlats. I stort sett samtliga remissinstanser instämde i den analys som lades fram, och majoriteten av remissinstanserna tillstyrkte även de förslag till lösning som presenterades.

Regeringen gav mot denna bakgrund Domstolsverket i uppdrag att fortsätta utreda länsrättsorganisationen och lämna förslag till en ny organisation med färre och större länsrätter. Förslaget skulle avse antalet länsrätter och deras geografiska placering (Ju2007/9342/DOM, Ju2007/2289/DOM).

Uppdraget redovisades i april 2008 genom rapporten *Länsrättsutredningen* (Domstolsverkets rapportserie 2008:2). Rapporten har remissbehandlats. En sammanställning av remissyttrandena finns tillgänglig i lagstiftningsärendet (Ju2008/3888/DOM).

Med anledning av propositionen har fem motionsyrkanden väckts. Förslagen i motionerna återges i bilaga 1.

Utskottet uppvaktades den 28 april 2009 av representanter för

- Gotlands län, Länsrätten i Gotlands län och Gotlands kommun
- Region Gävleborg, Länsrätten i Gävleborgs län och Gävle kommun
- Västerås kommun och Länsrätten i Västmanlands län
- Örebro län, Örebro kommun och universitetet i Örebro.

Skrivelser i ärendet har inkommit från

- Länsrätten i Gotlands län, Gotlands tingsrätt, Gotlands kommun
- Örebro kommun, Länsstyrelsen i Örebro
- Länsrätten i Kalmar län.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2. Lagförslagen har inte granskats av Lagrådet. Regeringen gör i propositionen bedömningen att de föreslagna lagändringarna är av sådan saklig och lagtekniskt enkel beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen redogör regeringen för hur en långsiktigt hållbar organisation för de allmänna förvaltningsdomstolarna i första instans ska skapas.

Regeringen redovisar i propositionen följande bedömning av hur organisationen för de allmänna förvaltningsdomstolarna i första instans bör se ut i framtiden. Länsrätten i Stockholms län och Länsrätten i Gotlands län bör läggas samman till en domstol med kansli i Stockholm. Länsrätten i Uppsala län och Länsrätten i Västmanlands län bör läggas samman till en domstol med kansli i Uppsala. Till domstolen bör Norrtälje, Sigtuna och Upplands Väsby kommuner föras. Länsrätten i Göteborg bör läggas samman med Länsrätten i Vänersborg och Länsrätten i Hallands län till en domstol med kansli i Göteborg. Länsrätten i Örebro län och Länsrätten i Värmlands län bör läggas samman till en domstol med kansli i Karlstad. Länsrätten i Dalarnas län och Länsrätten i Gävleborgs län bör läggas samman till en domstol med kansli i Falun. Länsrätten i Västernorrlands län och Länsrätten i Jämtlands län bör läggas samman till en domstol med kansli i Härnösand. Länsrätten i Östergötlands län bör läggas samman med Länsrätten i Södermanlands län till en domstol med kansli i Linköping. Till domstolen bör Vimmerby och Västerviks kommuner föras. Länsrätten i Jönköpings län bör läggas samman med Länsrätten i Mariestad till en domstol med kansli i Jönköping. Till domstolen bör Bollebygds, Borås, Herrljunga, Marks, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamns och Vårgårda kommuner föras. Länsrätterna i Kronobergs län, Blekinge län och Kalmar län bör läggas samman till en domstol med kansli i Växjö. Inga förändringar av domkretsarna för Länsrätterna i Västerbottens län, Norrbottens län och Skåne län bör göras.

Regeringen föreslår i propositionen att benämningen för de allmänna förvaltningsdomstolarna i första instans ändras från länsrätt till förvaltningsrätt. Det nya namnet på en allmän förvaltningsdomstol i första instans kommer att bli "Förvaltningsrätten i" följt av namnet på kansliorten.

Sammanläggningarna bör genomföras den 15 februari 2010. Lagändringarna föreslås träda i kraft vid samma tidpunkt.

Utskottets överväganden

Inledning

Enligt 11 kap. 4 § regeringsformen gäller bl.a. att föreskrifter om huvud dragen av domstolarnas organisation meddelas i lag. I 1 § lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar stadgas att länsrätterna är allmänna förvaltningsdomstolar närmast under kammarrätterna. Vidare framgår av bestämmelsen att regeringen förordnar om länsrätternas domkretsar.

Länsrätternas domkretsar bestäms genom förordningen (1977:937) om allmänna förvaltningsdomstolars behörighet m.m. Det är sålunda regeringen som bestämmer om indelningen i domkretsar och därmed om antalet allmänna förvaltningsdomstolar i första instans.

En långsiktigt hållbar organisation för de allmänna förvaltningsdomstolarna i första instans

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag och avslår ett motionsyrkande med begäran om avslag på propositionen. Riksdagen avslår vidare ett motionsyrkande om att de organisationsförändringar som regeringen redovisar i propositionen inte ska genomföras.

Jämför reservation 1 (s, v, mp).

Propositionen

Utgångspunkter för det framtida förvaltningsdömandet i första instans

Det övergripande målet för rättsväsendet är den enskildes rättstrygghet och rättssäkerhet. Målet för den dömande verksamheten är att den ska bedrivas med hög kvalitet och vara effektiv. Målen ska handläggas på ett rättssäkert och effektivt sätt, och balanserna och omloppstiderna ska minska väsentligt; huvuddelen av målen i länsrätterna bör inte ta längre tid än sex månader att avgöra.

Regeringen pekar på att domstolarna har en mycket viktig roll i samhället och framhåller att detta ställer höga krav på det arbete som utförs där. För att förtroendet för rättsstaten ska upprätthållas krävs väl fungerande och oberoende domstolar med hög kompetens som har allmänhetens och andra intressenters förtroende.

Organisationen för de allmänna förvaltningsdomstolarna i första instans ska vara uppbyggd så att målen kan handläggas rättssäkert och effektivt. Organisationens måste utvecklas i takt med att kraven från samhället ökar.

Utgångspunkten för det arbetet är att domstolarna ska ha en funktionell geografisk spridning i förhållande till allmänheten och andra intressenter. Samtidigt ska det skapas förutsättningar för specialisering, kompetensutveckling och en väl fungerande beredningsorganisation. De som vänder sig till domstol ska kunna utgå från att målen avgörs inom rimlig tid. Domstolarna ska vara attraktiva arbetsplatser som förmår rekrytera personal med mycket hög kompetens.

Tyngdpunkten i förvaltningsrättskipningen ska ligga i första instans. Organisationen ska möjliggöra arbetet med ytterligare nedflyttning av mål från kammarrätt till länsrätt. Så många måltyper som möjligt bör förekomma i alla länsrätter, vilket innebär att specialdestination av måltyper till vissa länsrätter som huvudregel bör undvikas.

En långsiktigt hållbar organisation

Regeringen framhåller att den nuvarande länsrättsorganisationen har varit i stort sett oförändrad under lång tid. För förvaltningsdomstolarnas del har dock såväl måltillströmningen som målstrukturen påverkats av stora reformer. Länsrätterna hade från början ett tämligen begränsat målområde. Många måltyper har efterhand tillförts länsrätterna, och dessa dömer nu som första instans i fler än 500 olika måltyper.

De vanligaste måltyperna vid länsrätterna är skattemål, socialförsäkringsmål, mål enligt socialtjänstlagen, körkortsmål, mål enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, mål enligt lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, psykiatrimål och laglighetsprövning enligt kommunallagen. Länsrätterna handlägger vidare ett flertal måltyper med EG-rättslig anknytning (t.ex. mål om offentlig upphandling, stöd inom jordbruket och tullmål). Ett antal måltyper är vidare specialdestinerade till vissa länsrätter (t.ex. punktskattemål och trängselskattemål).

Regeringen pekar vidare på att i de allmänna förvaltningsdomstolarna är förfarandet enligt huvudregeln skriftligt, dvs. domstolen avgör målen efter skriftväxling mellan parterna. Det finns också möjlighet och i vissa fall en skyldighet att hålla muntlig förhandling i en viss fråga. Länsrätterna höll muntlig förhandling i cirka 15 % av de avgjorda målen 2008. I en majoritet av de muntliga förhandlingarna är det domstolen som reser till platsen för förhandlingen, t.ex. en sjukvårdsinrättning. Det är dock enligt regeringen viktigt att de parter som behöver delta vid en muntlig förhandling som hålls på en annan plats än där parterna finns inte får orimligt långt att resa.

I propositionen anförs att målsättningen för regeringens arbete är att skapa en organisatorisk struktur för förvaltningsdömandet som ska hålla under en lång tid. För att man ska kunna garantera en hög kvalitet är det regeringens uppfattning att domstolarna bör vara dimensionerade på ett sätt som ger möjlighet till specialisering, kompetensutveckling och en väl fungerande beredningsorganisation. En allmän utgångspunkt är därför att domstolarna bör vara större än vad många länsrätter är i dag.

Regeringen anför vidare att större domstolar kan hålla sig med en specialiserad beredningsorganisation och med en ökad specialisering på domarsidan. Genom att större domstolar skapas blir de också mindre sårbara och kan bättre hantera tillfälliga variationer i måltillströmningen och andra förändringar. Att arbetsplatserna förmår erbjuda goda utvecklingsmöjligheter för sina medarbetare utgör vidare en god rekryteringsgrund. Större domstolar kan även ha en mer utvecklad administrativ kompetens och större utrymme att arbeta med kvalitetssäkring.

Regeringen hänvisar till den utvärdering som Statskontoret har gjort av förändringarna av tingsrättsorganisationen (Statskontorets rapport [2007:9] Sammanslagna tingsrätter – En utvärdering). Enligt Statskontoret har en utveckling av beredningsorganisationen skett i högre grad på tingsrätter som varit föremål för sammanläggningar än på andra tingsrätter. Det konstateras vidare ett samband mellan storleken på tingsrätternas målunderlag och i vilken grad det förekommer specialisering. Statskontoret anför att sammanläggningarna har skapat bättre förutsättningar för specialisering i dömandet. Tingsrätternas förutsättningar att utveckla sin kompetens är enligt utvärderingen kopplade till hur den inre organisationen är utformad, varför kompetensutvecklingen underlättas av skapandet av större rotlar eller enheter.

Regeringen anför vidare att bedömningen att det bör skapas färre och större allmänna förvaltningsdomstolar i första instans stöds av en majoritet av de remissinstanser som har yttrat sig över Domstolsverkets rapport. Vidare framhåller regeringen att alla ska ha tillgång till domstolsverksamhet av hög kvalitet oberoende av var i Sverige man bor. De geografiska förhållandena ger dock vid handen att olika hänsyn måste tas i olika delar av landet.

En utgångspunkt för arbetet med att utveckla länsrättsorganisationen är att skapa en verksamhet som håller en långsiktigt hög kvalitet och effektivitet. Blir avstånden inom domkretsarna alltför stora kan dock tillgängligheten försämrats i sådan utsträckning att det väger tyngre än de strikt verksamhetsmässiga skälen för en sammanläggning. En annan utgångspunkt är alltså att länsrätterna ska ha en funktionell geografisk spridning i förhållande till allmänheten och andra intressenter. Utgångspunkterna för arbetet med att utveckla länsrättsorganisationen får därför i varje enskilt fall vägas samman för att nå upp till en långsiktigt hållbar organisation för de allmänna förvaltningsdomstolarna i första instans i hela landet.

Bör förändringarna göras nu?

När det gäller frågan om förändringarna bör göras nu anför regeringen att flera remissinstanser har påpekat att en förändring av länsrättsorganisationen inte bör göras nu, utan att utfallet av ett antal andra förändringar, som inte är slutligt utredda eller beslutade, bör avvaktas. Ett påpekande som många remissinstanser har gjort är att resultatet av utredningar avseende hur staten ska organisera sig på regional nivå bör inväntas. Flera remissin-

stanser har också anfört att de tre stora länsrätterna bör ingå i en översyn. Ett flertal remissinstanser har vidare påpekat att förändringarna bör anstå till dess att frågan om en ny allmän forumregel för förvaltningsmålen har utretts.

Vad först gäller synpunkten att en omorganisation bör anstå till dess att arbetet med den nya läns- och landstingsindelningen är avslutad gör regeringen följande överväganden. Domstolsverket gör i sin rapport bedömningen att en eventuell framtida ny länsorganisation inte bör styra förslaget om hur den framtida organisationen för de allmänna förvaltningsdomstolarna i första instans ska se ut. Grunden för statens regionala organisering har traditionellt varit länen. Regeringen har aviserat att man avser att tillsätta en utredare som ska se över den statliga regionala förvaltningen. Regeringen delar Domstolsverkets bedömning att ett beslut om den framtida organisationen för förvaltningsdomstolarna i första instans kan fattas innan en eventuell framtida ny länsorganisation är beslutad. Eventuella förändringar i länsindelningen bör alltså enligt regeringen inte försena ett genomförande av en reform av organisationen för de allmänna förvaltningsdomstolarna i första instans.

Vad sedan gäller synpunkten att de tre stora länsrätterna bör ingå i en översyn av organisationen gör regeringen följande bedömning. Redan i uppdraget till Domstolsverket anförde regeringen att en översyn av de tre stora länsrätterna bör anstå. Skälet för detta var att dessa då nyligen omorganiserats till följd av att de numera också är migrationsdomstolar. Regeringen har också beslutat om en utvärdering av instans- och processordningen i utlännings- och medborgarskapsärenden (dir. 2007:119 och 2008:149). Resultatet av den utredningen ska presenteras senast den 30 juni 2009.

Regeringen anser att såväl Länsrätten i Göteborg som Länsrätten i Skåne län i dag har en godtagbar storlek för att långsiktigt kunna uppfylla de krav som kan ställas på förvaltningsdömandet i framtiden. De ligger även i städer av en sådan storlek att rekryteringen av domare och annan personal kan förväntas vara god även i fortsättningen.

Det råder en bred enighet om att det bör göras en översyn av Länsrätten i Stockholms län. Den domstolen är dubbelt så stor som någon annan länsrätt. Det finns därför anledning att återkomma i frågan om en översyn av Länsrätten i Stockholms län. En sådan översyn bör dock inte inledas förrän efter det att utvärderingen av instans- och processordningen i utlännings- och medborgarskapsärenden är klar. Regeringen anser vidare att Länsrätten i Stockholms län är av en sådan storlek att en översyn kan göras självständigt, utan att omfatta de omkringliggande domstolarna.

Vad slutligen gäller synpunkten att en omorganisation bör anstå till dess att ställning har tagits till frågan om hur en ny allmän forumregel för de allmänna förvaltningsdomstolarna i första instans ska utformas gör regeringen följande överväganden.

Den nuvarande allmänna forumregeln innebär att ett beslut överklagas till den domstol inom vars domkrets ärendet först prövats (14 § andra stycket lagen [1971:289] om allmänna förvaltningsdomstolar). Med en sådan utformning av den allmänna forumregeln blir frågan om vilken länsrätt som ska överpröva ett beslut avhängig hur de enskilda myndigheterna beslutar att organisera sig. I framtiden bör enligt regeringen det styrande vara var medborgarna och andra intressenter finns och inte den beslutande myndigheten. En sådan regel gör också att framtida organisationsförändringar hos olika myndigheter får en mindre påverkan på domstolarnas målunderlag, vilket i sin tur ger mindre sårbara domstolar.

Regeringen har mot denna bakgrund i propositionen aviserat ett uppdrag till Domstolsverket om en ny allmän forumregel, som numera, enligt vad utskottet inhämtat, har lämnats. Utgångspunkten är att en sådan regel ska träda i kraft i nära anslutning till förändringarna av organisationen. Därigenom får, enligt regeringen, medborgarperspektivet ett större genomslag i hur förvaltningsdömandet organiseras samtidigt som dimensioneringen av den nya organisationen kan ske utifrån de nya förutsättningarna. Frågan om en ny allmän forumregel bör således hanteras parallellt med arbetet att förändra organisationen för de allmänna förvaltningsdomstolarna i första instans.

Domstolsverket har också haft som en del av sitt uppdrag att beakta hur en ny forumregel – som utgår från var medborgarna finns – skulle påverka en framtida organisation. Utredningen presenterar beräkningar avseende hur en ny forumregel skulle påverka måltillströmningen till de allmänna förvaltningsdomstolarna i första instans. Utredningen i den delen visar att en ny allmän forumregel, med de ovan angivna utgångspunkterna, skulle få störst konsekvenser för Länsrätten i Stockholms län eftersom många myndigheter antingen är lokaliserade till Stockholm eller har koncentrerat sitt beslutsfattande dit.

De synpunkter som remissinstanserna anför som skäl för att avvakta en förändring av länsrättsorganisationen kan alltså enligt regeringens bedömning omhändertas inom ramen för arbetet med att förändra organisationen. Förändringarna av länsrättsorganisationen bör därför enligt regeringens mening genomföras så snart det kan ske med hänsyn till verksamheten vid domstolarna.

En ny benämning på de allmänna förvaltningsdomstolarna

Regeringen föreslår att benämningen på de allmänna förvaltningsdomstolarna i första instans ändras från länsrätt till förvaltningsrätt. Det nya namnet på en allmän förvaltningsdomstol i första instans bör enligt regeringens bedömning bli "Förvaltningsrätten i" följt av namnet på kansliorten.

Förslaget om nya namn för de allmänna förvaltningsdomstolarna i första instans föranleder följdändringar i ett stort antal författningar. I bestämmelser där benämningen "länsrätt" förekommer i olika böjningsformer föreslås att detta byts ut mot "förvaltningsrätt" i motsvarande form.

Motionen

I motion Ju24 (s, v, mp) begärs i yrkande 1 att propositionen avslås. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att den förändring av organisationen av de allmänna förvaltningsdomstolarna som regeringen redovisar i propositionen inte ska genomföras. Motionärerna anför att länsrätterna handlägger ärenden som gäller medborgarnas tvister med Försäkringskassan, kommunen eller socialnämnden och som ofta rör människor som är svårt utsatta, t.ex. i samband med mål om omhändertagande av barn eller missbrukare. Lokal förankring är viktig i sådana avgöranden, liksom att det finns en god tillgänglighet och närhet för allmänheten. Ett stort antal remissinstanser har sagt nej till förändringen eller ställt sig starkt kritiska, och motionärerna anser att beslutprocessen kan ifrågasättas. Tidpunkten för att genomföra denna genomgripande förändring är enligt motionärerna synnerligen illa vald med hänsyn till att frågan om ny läns- eller regionindelning inte är löst. Vidare anför motionärerna att flera remissinstanser vänder sig mot att förändringen görs innan ett antal utredningar som rör rättsväsendets inre arbete är klara.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis slå fast att utskottet ställer sig bakom de allmänna utgångspunkter för det framtida förvaltningsdömandet i första instans som regeringen redovisar i propositionen.

Som regeringen anför är det av stor vikt att upprätthålla allmänhetens förtroende för de allmänna förvaltningsdomstolarna. Den framtida organisationen för de allmänna förvaltningsdomstolarna i första instans måste därför vara sådan att den skapar förutsättningar för att leva upp till de berättigade krav som allmänheten och andra intressenter har på verksamheten. Domstolarna måste ges verktyg att utveckla sin verksamhet och vidmakthålla en hög kompetens.

Kraven på de allmänna förvaltningsdomstolarna har ökat. Detta är en följd bl.a. av att måltyperna har blivit fler och att målen har ökat i komplexitet. Samhällsutvecklingen och utvecklingen av gemenskapsrätten ställer allt större anspråk på domstolarna. Domstolarna bör, med hänsyn härtill, vara dimensionerade på ett sätt som ger möjlighet till specialisering, kompetensutveckling och en väl fungerande beredningsorganisation. En allmän utgångspunkt är därför att domstolarna bör vara större än vad många länsrätter är i dag. Som regeringen anför blir större domstolar också mindre sårbara och kan bättre hantera tillfälliga variationer i måltillströmningen och andra förändringar. Att arbetsplatserna förmår erbjuda goda utvecklingsmöjligheter för sina medarbetare utgör vidare en god rekryteringsgrund. Större domstolar kan även ha en mer utvecklad administrativ kompetens och större utrymme att arbeta med kvalitetssäkring.

Även när det gäller frågan om förändringarna bör göras nu ställer sig utskottet bakom vad regeringen anför. Utskottet anser i likhet med regeringen att ett beslut om den framtida organisationen för förvaltningsdomstolarna i första instans kan fattas innan en eventuell framtida ny länsorganisation är beslutad. Likaså instämmer utskottet i regeringens uppfattning att de synpunkter som därutöver framförts som skäl för att avvakta en förändring av länsrättsorganisationen kan omhändertas inom ramen för arbetet med att förändra organisationen. Förändringarna av länsrättsorganisationen bör därför genomföras så snart det kan ske med hänsyn till verksamheten vid domstolarna.

Utskottet ställer sig således även bakom de utgångspunkter för en förändring av organisationen för de allmänna förvaltningsdomstolarna i första instans som regeringen redovisat i propositionen. Utskottet instämmer vidare i regeringens förslag att benämningen på de allmänna förvaltningsdomstolarna i första instans bör ändras från "länsrätt" till "förvaltningsrätt". Förslaget om ny benämning föranleder ändringar i ett stort antal författningar. Utskottet tillstyrker de föreslagna lagändringarna och föreslår att riksdagen bifaller propositionen och avslår motionen.

Domkretsar för de allmänna förvaltningsdomstolarna

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om den geografiska placeringen av vissa domstolar.

Jämför reservation 2 (s).

Propositionen

Allmänt

I propositionen anføres att de fyra minsta länsrätterna som finns i Gotlands, Jämtlands, Blekinge och Kronobergs län, har ett målunderlag på mellan 800 och 1 500 mål och sysselsätter mellan 10 och 15 årsarbetskrafter. Länsrätten i Stockholms län har ett målunderlag på ca 25 900 mål och sysselsätter runt 250 årsarbetskrafter, Länsrätten i Skåne län har ett målunderlag på ca 13 100 mål och sysselsätter runt 125 årsarbetskrafter och Länsrätten i Göteborg har ett målunderlag på ca 9 100 mål och har runt 85 anställda årsarbetskrafter. I dessa siffror är inte migrationsdomstolarna inräknade. Länsrätten i Östergötlands län har ett målunderlag på ca 4 400 mål och Länsrätten i Södermanlands län ett målunderlag på ca 3 500 mål, och dessa länsrätter sysselsätter runt 30 årsarbetskrafter. Övriga länsrätter har ett målunderlag på mellan 2 000 och 3 500 mål och sysselsätter mellan 18 och 33 årsarbetskrafter.

Enligt regeringens bedömning har flertalet länsrätter inte ett målunderlag som ger förutsättningar för en bärkraftig verksamhet. Det bör därför skapas en organisation med betydligt färre och större allmänna förvaltningsdomstolar i första instans. Utgångspunkten är att skapa en långsiktigt hållbar organisation för förvaltningsdomstolarna i första instans som ger förutsättningar för att handlägga målen på ett så rättssäkert och effektivt sätt som möjligt. Från ett verksamhetsperspektiv innebär detta att domstolarna ska vara dimensionerade så att de blir bärkraftiga i sin dömande och administrativa verksamhet. Mot dessa verksamhetsskäl får vägas behovet av att domstolarna är tillgängliga. De verksamhetsmässiga skälen måste därför i varje enskilt fall ställas mot de avstånd som en sammanläggning skulle leda till för de personer som ska besöka domstolarna.

I de fall det av tillgänglighetsskäl inte är möjligt att skapa tillräckligt stora domstolar krävs det enligt regeringen bl.a. utvecklade rutiner för samverkan i syfte att skapa förutsättningar för fortlöpande kompetensutveckling och specialisering samt för att motverka de problem med sårbarhet som kan uppstå vid de mindre domstolarna. Detta är en förutsättning för att domstolarna i längden ska kunna leva upp till de krav som måste ställas på verksamheten. Tillgänglighet handlar vidare inte endast om delta-gande vid en muntlig förhandling. Det är också viktigt att möjligheten att enkelt komma i kontakt med domstolen på andra sätt, t.ex. via telefon och e-post, utvecklas samt att information från domstolen i övrigt är lättillgänglig och begriplig.

Domstolarnas geografiska placering

Regeringen gör i propositionen följande överväganden vad gäller domstolarnas geografiska placering.

- Länsrätten i Stockholms län och Länsrätten i Gotlands län bör läggas samman till en domstol med kansli i Stockholm. Den nya domstolen bör heta Förvaltningsrätten i Stockholm.
- Länsrätten i Uppsala län och Länsrätten i Västmanlands län bör läggas samman till en domstol med kansli i Uppsala. Till domstolen bör Norrtälje, Sigtuna och Upplands Väsby kommuner föras. Den nya domstolen bör heta Förvaltningsrätten i Uppsala.
- Länsrätten i Göteborg bör läggas samman med Länsrätten i Vänersborg och Länsrätten i Hallands län till en domstol med kansli i Göteborg. Den nya domstolen bör heta Förvaltningsrätten i Göteborg.
- Länsrätten i Örebro län och Länsrätten i Värmlands län bör läggas samman till en domstol med kansli i Karlstad. Den nya domstolen bör heta Förvaltningsrätten i Karlstad.
- Länsrätten i Dalarnas län och Länsrätten i Gävleborgs län bör läggas samman till en domstol med kansli i Falun. Den nya domstolen bör heta Förvaltningsrätten i Falun.

- Länsrätten i Västernorrlands län och Länsrätten i Jämtlands län bör läggas samman till en domstol med kansli i Härnösand. Den nya domstolen bör heta Förvaltningsrätten i Härnösand.
- Länsrätten i Östergötlands län bör läggas samman med Länsrätten i Södermanlands län till en domstol med kansli i Linköping. Till domstolen bör Vimmerby och Västerviks kommuner föras. Den nya domstolen bör heta Förvaltningsrätten i Linköping.
- Länsrätten i Jönköpings län bör läggas samman med Länsrätten i Mariestad till en domstol med kansli i Jönköping. Till domstolen bör Bollebygds, Borås, Herrljunga, Marks, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamns och Vårgårda kommuner föras. Den nya domstolen bör heta Förvaltningsrätten i Jönköping.
- Länsrätterna i Kronobergs län, Blekinge län och Kalmar län bör läggas samman till en domstol med kansli i Växjö. Den nya domstolen bör heta Förvaltningsrätten i Växjö.
- Ingen förändring av domkretsen för länsrätten i Skåne län bör göras. Länsrätten i Skåne län bör byta namn till Förvaltningsrätten i Malmö.
- Inga förändringar av domkretsarna för Länsrätten i Västerbottens län och Länsrätten i Norrbottens län bör ske. Länsrätten i Västerbottens län bör byta namn till Förvaltningsrätten i Umeå. Länsrätten i Norrbottens län bör byta namn till Förvaltningsrätten i Luleå.

Särskilt om kammarrätterna

Regeringen gör i propositionen följande bedömning när det gäller kammarrätternas domkretsar.

- Kammarrätten i Stockholm bör pröva överklaganden av Förvaltningsrätternas i Stockholm och Uppsala avgöranden.
- Kammarrätten i Göteborg bör pröva överklaganden av Förvaltningsrätternas i Malmö, Göteborg och Karlstad avgöranden.
- Kammarrätten i Sundsvall bör pröva överklaganden av Förvaltningsrätternas i Falun, Härnösand, Umeå och Luleå avgöranden.
- Kammarrätten i Jönköping bör pröva överklaganden av Förvaltningsrätternas i Linköping, Jönköping och Växjö avgöranden.

Särskilt om vissa länsrätter

Motioner har väckts såvitt avser länsrätterna i Gotlands, Gävleborgs och Jämtlands län. Nedan återges regeringens närmare överväganden när det gäller dessa domstolars geografiska placering.

Länsrätterna i Stockholms och Gotlands län

Regeringen anför att Länsrätten i Gotlands län är en av de minsta länsrätterna. Den har enligt regeringen inte en tillräcklig storlek för att i ett längre perspektiv kunna leva upp till de krav som måste ställas på verksamheten. Sårbarheten är också betydande. Mot dessa rena verksamhetsskäl måste frågan om tillgänglighet till domstolen ställas.

Regeringen pekar på att länsrätten under 2008 fick in drygt 800 mål. Av dessa var drygt 300 mål specialdestinerade dit till följd av att Försäkringskassan respektive Kronofogdemyndigheten förlagt en viss del av sin verksamhet till Visby. Muntlig förhandling hölls i 22 psykiatrimål på lasarettet i Visby samt i 20 mål enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga och lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall samt i 22 övriga mål. Det är således fråga om ett mycket begränsat antal muntliga förhandlingar årligen. Kommunikationerna till Stockholm är vidare sådana att det går att resa över dagen för en muntlig förhandling. Regeringen delar därför utredningens bedömning att verksamheten bäst främjas av att Länsrätten i Gotlands län läggs samman med Länsrätten i Stockholms län. Kommunikationsmöjligheterna är sådana att tillgängligheten för den som behöver besöka domstolen inte försämras i en sådan utsträckning att det väger tyngre än skälen för en sammanläggning. Regeringen anser därför att Länsrätterna i Stockholms och Gotlands län bör läggas samman.

Den nya domstolen får enligt regeringen ett målunderlag på ca 25 000 mål.

Länsrätterna i Dalarnas och Gävleborgs län

Regeringen gör i propositionen bedömningen att verksamheten bäst främjas av att Länsrätten i Dalarnas län och Länsrätten i Gävleborgs län läggs samman till en domstol. En sådan sammanslagen domstol skulle bli bärkraftig och skapa förutsättningar för specialisering, kompetensutveckling och en väl fungerande beredningsorganisation. Avstånden är inte heller sådana att tillgängligheten försämras i en sådan utsträckning att det väger tyngre än skälen för en sammanläggning.

Vad gäller frågan om den nya domstolens placering gör regeringen följande överväganden. Falun har ett centralt läge i den nya domkretsen. Länsrätten i Dalarnas län är också större än den i Gävleborgs län. Vidare hålls ett stort antal psykiatriförhandlingar på Sätters sjukhus som ligger närmare Falun. Regeringen anser mot den bakgrunden att den sammanslagna domstolen bör ha sitt kansli i Falun.

Den nya domstolen får enligt regeringen ett målunderlag på ca 5 800 mål.

Länsrätterna i Västernorrlands och Jämtlands län

Regeringen anför att länsrätterna i Västernorrlands län och Jämtlands län var för sig inte har tillräcklig storlek för att i ett längre perspektiv kunna leva upp till de krav som måste ställas på verksamheten. Länsrätten i Jämtlands län är en av de minsta länsrätterna varför sårbarheten där är betydande.

En sammanläggning av länsrätterna i Västernorrlands län och Jämtlands län skulle enligt regeringen skapa en mer bärkraftig domstol och ge bättre förutsättningar än i dag för specialisering, kompetensutveckling och en väl fungerande beredningsorganisation. Regeringen delar utredningens bedömning att en sammanslagen domstol bör ha sitt kansli i Sundsvalls- och Härnösandsregionen. Mot dessa rena verksamhetsskäl måste frågan om tillgänglighet till domstolen ställas.

Länsrätten i Jämtlands län fick under 2008 in knappt 1 000 mål. Muntlig förhandling hölls i 184 av dessa, varav 84 hölls på sjukhuset i Östersund. Det är således fråga om ett begränsat antal förhandlingar där medborgarna måste resa till domstolen. Regeringen gör därför bedömningen att verksamheten bäst främjas av att Länsrätten i Västernorrlands län och Länsrätten i Jämtlands län läggs samman. Kommunikationerna från Östersund till Sundsvall och Härnösand är vidare sådana att det går att resa över dagen för en muntlig förhandling. Avstånden är därmed enligt regeringens bedömning inte sådana att tillgängligheten för den som behöver besöka domstolen försämras i en sådan utsträckning att det väger tyngre än skälen för en sammanläggning.

Vad gäller frågan om den sammanslagna domstolens placering gör regeringen följande bedömning. Härnösand ligger mer centralt i domkretsen än Sundsvall, och kommunikationerna mellan Sundsvall och Härnösand är under utveckling. Regeringen anser att skälen för att låta domstolen ligga kvar i Härnösand väger tyngre än skälen för att flytta domstolen till Sundsvall.

Den nya domstolen får enligt regeringen ett målunderlag på ca 3 700 mål.

Motionerna

I motion Ju21 (s) anfördes att länsrätterna i Dalarnas och Gävleborgs län inte bör slås samman. Motionärerna anför bl.a. att Gävle är en attraktiv stad att bo och arbeta i med tillgång till högskola, konserthus och teater. Gävle nås vidare enkelt från Uppsala, där det finns juristutbildning på universitetet. Tågförbindelserna längs kusten blir allt snabbare, och E 4 mellan Gävle och Uppsala är nu motorväg.

I motion Ju22 (s) anfördes att länsrätterna i Jämtlands och Västernorrlands län inte bör slås samman. Motionärerna anför bl.a. att antalet ärenden vid Länsrätten i Jämtland har ökat avsevärt sedan 2006, vilket lett till att domstolen anställt ytterligare personal. Förslaget att lägga ned länsrätten är

orimligt och medför mycket långa resor för den som bor i exempelvis Åre, Gäddede eller Sveg. En lång resa kan innebära att en part avstår från att delta i förhandlingen, vilket i sin tur utgör ett hot mot rättssäkerheten.

I motion Ju23 (s) anförs att Länsrätten i Gotlands län ska behållas. Motionären anför att en sammanslagning av Länsrätten i Gotlands län och Länsrätten i Stockholms län innebär längre och dyrare resor för gotlänningarna. Det större avståndet är inte rimligt och äventyrar allmänhetens förtroende för rättssamhället. Det enda alternativet att snabbt ta sig till Stockholm är i praktiken att ta flyget, vilket är förknippat med stora kostnader för den enskilde. Vidare anför motionärerna att Länsrätten i Gotlands län är en mycket väl fungerande domstol och att handläggningstiderna efter en eventuell sammanslagning skulle komma att bli betydligt längre än i dagsläget.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att flertalet länsrätter inte har ett målunderlag som ger förutsättningar för en bärkraftig verksamhet. Det bör därför skapas en organisation med betydligt färre och större allmänna förvaltningsdomstolar i första instans. Utgångspunkten bör som regeringen anför vara att skapa en långsiktigt hållbar organisation för förvaltningsdomstolarna i första instans som ger förutsättningar för att handlägga målen på ett så rättssäkert och effektivt sätt som möjligt. Från ett verksamhetsperspektiv innebär detta att domstolarna ska vara dimensionerade så att de blir bärkraftiga i sin dömande och administrativa verksamhet. Mot dessa verksamhetsskäl får behovet av att domstolarna är tillgängliga vägas. Utskottet anser i likhet med regeringen att de verksamhetsmässiga skälen i varje enskilt fall måste ställas mot de avstånd som en sammanläggning skulle leda till för de personer som ska besöka domstolarna.

Utskottet kan inte finna att de angivna förändringarna av organisationen för de allmänna förvaltningsdomstolarna i första instans skulle innebära något avsteg från de riktlinjer som utskottet ovan ställt sig bakom. Såväl behovet av lokal förankring som de geografiska förhållandena på varje ort anser utskottet har beaktats av regeringen. Vidare utgår utskottet från att de planerade förändringarna, liksom även tidigare genomförda förändringar av tingsrättsorganisationen, noga kommer att följas upp och utvärderas. Något särskilt uttalande härom synes inte motiverat. Mot denna bakgrund föreslår utskottet att riksdagen avslår motionerna Ju21, Ju22 och Ju23.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. **Avslag på propositionen, punkt 1 (s, v, mp)**

av Thomas Bodström (s), Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s), Lena Olsson (v), Mehmet Kaplan (mp) och Maryam Yazdanfar (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag samt tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ju24 yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Vi anser att det är uppenbart att rättsväsendet behöver ett tydligt ledarskap för att återfå en ekonomi i balans.

Den föreslagna nedläggningen av länsrätterna kommer som ett slag mot stora delar av Sverige. När regeringen nu halverar antalet länsrätter försvinner viktiga delar av en förvaltning som har stor betydelse för människor ute i landet.

Länsrätterna handlägger ärenden som gäller medborgarnas tvister med Försäkringskassan, kommunen eller socialnämnden och rör ofta människor som är svårt utsatta. Det kan t.ex. gälla mål om missbrukare eller omhändertagande av barn. Lokal förankring i länsrätterna är viktig i sådana avgöranden. Det är även viktigt att det finns en god tillgänglighet och närhet för allmänheten. Halveringen av länsrätterna innebär vidare att relativt stora kommuner förlorar ett antal kvalificerade arbetstillfällen. Att i dagsläget avlöva många orter ett antal statliga jobb innebär minskade möjligheter att låta hela landet leva. Det är ett illa valt tillfälle att genomföra denna reform i dagsläget.

Vi konstaterar också att ett stort antal remissinstanser har sagt nej till förändringen eller ställt sig starkt kritiska. Själva beslutsprocessen kan ifrågasättas. Att på detta sätt förändra länsrätternas indelning, samtidigt som frågan om ny läns- eller regionindelning inte är löst, får skarp kritik. Det är uppenbart att ett stort antal remissinstanser delar vår synpunkt att tidpunkten för att genomföra denna genomgripande förändring är synnerligen illa vald.

Flera remissinstanser vänder sig också mot att förändringen görs innan ett antal utredningar som rör rättsväsendets inre arbete är klara och dessutom innan utvärderingar som borde vara relevanta är gjorda. Dessa utredningar bör finnas på plats när en så genomgripande förändring som den föreslagna förs fram.

Riksdagen bör mot bakgrund av det anförda avslå propositionen och tillkännage för regeringen att den förändring av organisationen av de allmänna förvaltningsdomstolarna som regeringen redovisar i propositionen inte ska genomföras.

2. Domkretsar för de allmänna förvaltningsdomstolarna, punkt 3 (s)

av Thomas Bodström (s), Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s) och Maryam Yazdanfar (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:Ju21, 2008/09:Ju22 och 2008/09:Ju23.

Ställningstagande

Som vi anför i reservation 1 anser vi att propositionen bör avslås och att den förändring av organisationen av de allmänna förvaltningsdomstolarna som regeringen redovisar i propositionen inte bör genomföras. För det fall att vårt yrkande om avslag på propositionen inte vinner bifall vill vi vad särskilt gäller länsrätterna i Gotlands län, Gävleborgs län och Jämtlands län framhålla följande.

Länsrätten är den instans som enskilda individer framför allt möter när de känner sig felbehandlade och vill överklaga och göra sin röst hörd. Det handlar om skatter, kommunala beslut om bistånd av olika slag, rätt till sjukpenning och många andra frågor som är vardagsnära och av stor betydelse för människors förtroende för rättsstaten. Därför är tillgängligheten till domstolen viktig för medborgarna. En lång resa kan innebära att man avstår från att delta i en domstolsförhandling. Det måste också vara praktiskt möjligt för den som berörs att i ett mål där ingen muntlig förhandling äger rum i domstolen kunna gå igenom sin egen akt. Om den enskilde medborgaren upplever det som i praktiken omöjligt eller så besvärligt att han eller hon avstår från sin rättighet att inställa sig till muntlig förhandling eller från att ta del av sin egen akt är rättssäkerheten hotad.

Frågan har också en regionalpolitisk aspekt. Oron och missnöjet på landsbygden växer då de boende tydligt, och med all rätt, känner att den statliga servicen försämras. Regeringen genomför en målmedveten centralisering av den statliga verksamheten till några få större städer. Det drabbar invånare på landsbygden på ett sätt som är oacceptabelt.

Dessutom handlar frågan om var i landet kvalificerade jobb och kompetens ska finnas. Den tidigare socialdemokratiska regeringen flyttade ut jobben i landet med syftet att stärka den statliga närvaron i hela landet. För den förra regeringen var det inte givet att statliga jobb skulle vara placerade på större centralorter eller i Stockholm.

Att väga specialistkompetens mot den enskildes rätt att få en bra behandling och rimlig tillgänglighet är inget enkelt problem att lösa. Samtidigt måste rättssäkerheten vara lika för alla i alla delar av landet. Det får inte vara så att människor blir orättvist och godtyckligt behandlade på grund av missriktad spariver.

När det gäller Länsrätten i Gotlands län måste beaktas att gotlänningarnas enda alternativ för att snabbt ta sig till Stockholm i praktiken är flyget, eftersom färjeförbindelserna under en stor del av året är så få. Detta kan innebära stora kostnader för den enskilde. Dessutom skulle en sammanslagning med Länsrätten i Stockholms län innebära att kostnaderna för samhället vad gäller utlägg och tidsspillan för offentliga biträden ökar. Det kan också förutses att en sammanslagning innebär att handläggningstiderna blir betydligt längre än i dagsläget, vilket är till nackdel för gotlänningarna. Mål som rör tvångsvård, som exempelvis psykiatrimål och mål enligt lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga och övriga tvångsmål, är sådana som enligt lag ska handläggas inom en viss kortare tid och som inte är lämpliga att hanteras via telefon och videoteknik. Vi vill också understryka att Länsrätten i Gotlands län trots sin litenhet är en mycket väl fungerande domstol; lokalt förankrad och lättillgänglig för gotlänningarna. Då Gotland nu blivit en egen region skulle en nedläggning av den ena av två domstolar medföra en förlust av en kvalificerad arbetsplats med stort symbolvärde. Länsrätten på Gotland har bra kompetens och funktionella lokaler. Det vore olyckligt om inte samarbetet med tingsrätten tillvaratas och vidareutvecklas i stället för att avvecklas. Det pågår för närvarande ett arbete för att skapa en förstärkt och gemensam administrativ funktion. De två domstolarna är viktiga för Gotland med dess speciella geografiska förutsättningar.

Vad häfter gäller Länsrätten i Gävleborgs län vill vi framhålla att Gävle är en attraktiv stad att bo och arbeta i, med högskola, konserthus och teater. Gävle nås också enkelt från Uppsala, Sveriges fjärde största stad med juristutbildning på universitetet. Tågförbindelserna längs kusten blir allt snabbare, och E 4 mellan Gävle och Uppsala är nu motorväg. Detta är viktigt eftersom flera av de anställda bor i Uppsala och dagpendlar med restider som inte är längre än dem som gäller för många som bor och arbetar i Stockholmsområdet. Vidare vill vi peka på att kammarrätten

i Sundsvall – som är överinstans till länsrätterna i norra Sverige – ofta har muntliga förhandlingar ute på länsrätterna. Med de allt bättre kommunikationerna mellan Gävle och Sundsvall är det enkelt för kammarrätten liksom för Försäkringskassans processjuridiska enhet i Sundsvall att inställa sig till förhandlingar i Gävle.

Vad slutligen gäller Länsrätten i Jämtlands län vill vi peka på att antalet ärenden ökat avsevärt sedan 2006, vilket lett till att domstolen har varit tvungen att anställa ytterligare personal. Att lägga ned denna domstol är ett orimligt förslag. Man kan inte begära att exempelvis en Årebo ska behöva åka 28 mil enkel resa – eller ännu längre om man bor i Gäddede eller Sveg – först till Sundsvall och sedan ytterligare 6 mil till Härnösand när man vill få sin sak prövad i en domstol. Regeringen anser å ena sidan att avståndet inte är ett hinder för att över dagen kunna resa till Härnösand för en muntlig förhandling. Å andra sidan motiverar regeringen kansliets placering i Härnösand i stället för i Sundsvall med att kommunikationerna mellan städerna är under utveckling. Detta illustrerar tydligt bristen på kunskaper om hur kommunikationerna mellan olika orter i Jämtlands län och Härnösand fungerar.

Det anförda innebär sammanfattningsvis att Länsrätten i Gävleborgs län, Länsrätten i Jämtlands län och Länsrätten i Gotlands län bör finnas kvar.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2008/09:165 En långsiktigt hållbar organisation för de allmänna förvaltningsdomstolarna i första instans:

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar,
2. lag om ändring i rättegångsbalken,
3. lag om ändring i föräldrabalken,
4. lag om ändring i brottsbalken,
5. lag om ändring i luftfartslagen (1957:297),
6. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
7. lag om ändring i lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m.,
8. lag om ändring i lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m.,
9. lag om ändring i lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling,
10. lag om ändring i kupongskattelagen (1970:624),
11. lag om ändring i förvaltningsprocesslagen (1971:291),
12. lag om ändring i lagen (1972:262) om understödsföreningar,
13. lag om ändring i lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m.,
14. lag om ändring i lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt,
15. lag om ändring i lagen (1976:371) om behandlingen av häktade och anhållna m.fl.,
16. lag om ändring i arbetsmiljölagen (1977:1160),
17. lag om ändring i ransoneringslagen (1978:268),
18. lag om ändring i lagen (1978:880) om betalningssäkring för skatter, tullar och avgifter,
19. lag om ändring i lagen (1979:411) om ändringar i Sveriges indelning i kommuner och landsting,
20. lag om ändring i lagen (1979:412) om kommunala indelningsdelegerade,
21. lag om ändring i fastighetstaxeringslagen (1979:1152),
22. lag om ändring i lagen (1981:533) om fiskevårdsområden,
23. lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713),
24. lag om ändring i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet,
25. lag om ändring i lagen (1984:533) om arbetsställenummer m.m.,
26. lag om ändring i förvaltningslagen (1986:223),

27. lag om ändring i lagen (1988:97) om förfarandet hos kommunerna, förvaltningsmyndigheterna och domstolarna under krig eller krigsfara m.m.,
28. lag om ändring i lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall,
29. lag om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank,
30. lag om ändring i lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst,
31. lag om ändring i lagen (1989:479) om ersättning för kostnader i ärenden och mål om skatt, m.m.,
32. lag om ändring i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga,
33. lag om ändring i taxeringslagen (1990:324),
34. lag om ändring i lagen (1990:676) om skatt på ränta på skogskontomodel m.m.,
35. lag om ändring i lagen (1991:591) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta artister m.fl.,
36. lag om ändring i kommunallagen (1991:900),
37. lag om ändring i lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård,
38. lag om ändring i lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård,
39. lag om ändring i läkemedelslagen (1992:859),
40. lag om ändring i lagen (1992:860) om kontroll av narkotika,
41. lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade,
42. lag om ändring i lagen (1993:584) om medicintekniska produkter,
43. lag om ändring i lagen (1993:1392) om pliktexemplar av dokument,
44. lag om ändring i lagen (1993:1742) om skydd för landskapsinformation,
45. lag om ändring i lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.,
46. lag om ändring i lagen (1994:261) om fullmaktsanställning,
47. lag om ändring i lagen (1994:451) om intensivövervakning med elektronisk kontroll,
48. lag om ändring i lagen (1994:466) om särskilda tvångsåtgärder i beskattningsförfarandet,
49. lag om ändring i stiftelselagen (1994:1220),
50. lag om ändring i lagen (1995:575) mot skatteflykt,
51. lag om ändring i lagen (1996:1152) om handel med läkemedel m.m.,
52. lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring,
53. lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor,
54. lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483),
55. lag om ändring i personuppgiftslagen (1998:204),
56. lag om ändring i lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige,
57. lag om ändring i lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter,
58. lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension,

59. lag om ändring i lagen (1999:1309) om system för avveckling av förpliktelser på finansmarknaden,
60. lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395),
61. lag om ändring i lagen (2000:592) om viltvårdsområden,
62. lag om ändring i tullagen (2000:1281),
63. lag om ändring i lagen (2001:99) om den officiella statistiken,
64. lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453),
65. lag om ändring i lagen (2001:617) om behandling av personuppgifter inom kriminalvården,
66. lag om ändring i lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter,
67. lag om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation,
68. lag om ändring i smittskyddslagen (2004:168),
69. lag om ändring i lagen (2004:228) om beskattning av viss privatinförsel av tobaksvaror,
70. lag om ändring i produktsäkerhetslagen (2004:451),
71. lag om ändring i lagen (2004:629) om trängselskatt,
72. lag om ändring i lagen (2004:875) om särskild förvaltning av vissa elektriska anläggningar,
73. lag om ändring i utlänningslagen (2005:716),
74. lag om ändring i vägtrafikskattelagen (2006:227),
75. lag om ändring i lagen (2006:378) om lägenhetsregister,
76. lag om ändring i lagen (2006:496) om blodsäkerhet,
77. lag om ändring i lagen (2006:575) om särskild skattekontroll i vissa branscher,
78. lag om ändring i lagen (2007:258) om behandling av personuppgifter i Försvarmaktens försvarsunderrättelseverksamhet och militära säkerhetstjänst,
79. lag om ändring i lagen (2007:259) om behandling av personuppgifter i Försvarets radioanstalts försvarsunderrättelse- och utvecklingsverksamhet,
80. lag om ändring i lagen (2007:592) om kassaregister m.m.,
81. lag om ändring i lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
82. lag om ändring i lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster,
83. lag om ändring i lagen (2008:286) om kvalitets- och säkerhetsnormer vid hantering av mänskliga vävnader och celler,
84. lag om ändring i lagen (2008:962) om valfrihetssystem,
85. lag om ändring i lagen (2009:000) om nationella minoriteter och minoritetsspråk.

Följdmotionerna

2008/09:Ju21 av Sinikka Bohlin m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inte slå samman länsrätterna i Dalarnas och Gävleborgs län.

2008/09:Ju22 av Berit Andnor m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inte slå samman Länsrätten i Jämtlands län med Länsrätten i Västernorrlands län.

2008/09:Ju23 av Christer Engelhardt (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att behålla Länsrätten i Gotlands län på Gotland.

2008/09:Ju24 av Thomas Bodström m.fl. (s, v, mp):

1. Riksdagen avslår proposition 2008/09:165 En långsiktigt hållbar organisation för de allmänna förvaltningsdomstolarna i första instans.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den förändring av organisationen av de allmänna förvaltningsdomstolarna som regeringen redovisar i propositionen inte ska genomföras.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar¹

dels att 1, 8, 14–20, 21 och 28 §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubrikerna närmast före 14 och 19 §§ ska ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*1 §²

Regeringsrätten är, *i enlighet med vad i regeringsformen sägs,* högsta allmänna förvaltningsdomstol. Den har sitt säte i Stockholm.

Kammarrätterna är allmänna förvaltningsdomstolar närmast under Regeringsrätten.

Kammarrätterna är Kammarrätten i Stockholm, Kammarrätten i Göteborg, Kammarrätten i Sundsvall och Kammarrätten i Jönköping.

Länsrätterna är allmänna förvaltningsdomstolar närmast under kammarrätterna. *I varje län finns en länsrätt. Regeringen kan bestämma att det i ett visst län skall finnas fler än en länsrätt. Regeringen förordnar om länsrätternas domkretsar.*

Regeringsrätten är *enligt regeringsformen* högsta allmänna förvaltningsdomstol. Den har sitt säte i Stockholm.

Förvaltningsrätterna är allmänna förvaltningsdomstolar närmast under kammarrätterna. Regeringen *meddelar föreskrifter om förvaltningsrätternas domkretsar.*

8 §³

Kammarrätt prövar

1. överklagande som enligt lag eller annan författning görs hos domstolen,

2. mål enligt lagen (1989:479) om ersättning för kostnader i ärenden och mål om skatt, m.m. i den utsträckning som är föreskrivet i den lagen,

3. sådana ansökningar om resning i mål eller ärenden som enligt 11 kap. 11 § regeringsformen *skall* prövas av förvaltningsdomstol, om målet

3. sådana ansökningar om resning i mål eller ärenden som enligt 11 kap. 11 § regeringsformen *ska* prövas av förvaltningsdomstol, om målet

¹ Lagen omtryckt 1981:1323.

² Senaste lydelse 1997:1088.

³ Senaste lydelse 2006:305.

eller ärendet slutligt avgjorts av en *länsrätt* eller förvaltningsmyndighet,

4. ansökningar om återställande av försutten tid för överklagande eller därmed jämförbar åtgärd till *länsrätt*, kammarrätt eller förvaltningsmyndighet,

5. mål om sådant onödigt uppehållande av ärende som enligt föreskrift i lag *skall* prövas av kammarrätt.

Regeringen *förordnar* om kammarrätternas domkretsar.

Länsrätterna

Om det i lag eller annan författning föreskrivs att talan *skall* väckas vid eller beslut överklagas till allmän förvaltningsdomstol, *skall* det göras vid en *länsrätt*.

Ett beslut *skall* överklagas till den *länsrätt* inom vars domkrets ärendet först prövats, om det inte för ett visst slag av mål föreskrivs annat i lag eller förordning.

Förekommer det vid mer än en *länsrätt* flera mål som har nära samband med varandra, får målen handläggas vid en av *länsrätterna* om det kan göras utan avsevärd olägenhet för någon part.

En *länsrätt* får, om det finns särskilda skäl och det kan göras utan avsevärd olägenhet för någon part, lämna över ett mål till en annan *länsrätt* som handlägger sådana mål.

Närmare föreskrifter om överlämnande av mål mellan *länsrätter* meddelas av regeringen.

eller ärendet slutligt avgjorts av en *förvaltningsrätt* eller förvaltningsmyndighet,

4. ansökningar om återställande av försutten tid för överklagande eller därmed jämförbar åtgärd till *förvaltningsrätt*, kammarrätt eller förvaltningsmyndighet *och*

5. mål om sådant onödigt uppehållande av ärende som enligt föreskrift i lag *ska* prövas av kammarrätt.

Regeringen *meddelar* föreskrifter om kammarrätternas domkretsar.

Förvaltningsrätterna

14 §⁴

Om det i lag eller annan författning föreskrivs att talan *ska* väckas vid eller beslut överklagas till allmän förvaltningsdomstol, *ska* det göras vid en *förvaltningsrätt*.

Ett beslut *ska* överklagas till den *förvaltningsrätt* inom vars domkrets ärendet först prövats, om det inte för ett visst slag av mål föreskrivs annat i lag eller förordning.

Förekommer det vid mer än en *förvaltningsrätt* flera mål som har nära samband med varandra, får målen handläggas vid en av *förvaltningsrätterna* om det kan göras utan avsevärd olägenhet för någon part.

En *förvaltningsrätt* får, om det finns särskilda skäl och det kan göras utan avsevärd olägenhet för någon part, lämna över ett mål till en annan *förvaltningsrätt* som handlägger sådana mål.

Regeringen meddelar närmare föreskrifter om överlämnande av mål mellan *förvaltningsrätter*.

⁴ Senaste lydelse 2001:26.

14 a §⁵

Innefattar ett överklagande även en fråga som det ankommer på regeringen att avgöra *skall* länsrätten överlämna målet till kammarrätten för handläggning enligt 9 §.

Innefattar ett överklagande även en fråga som det ankommer på regeringen att avgöra *ska* förvaltningsrätten överlämna målet till kammarrätten för handläggning enligt 9 §.

15 §⁶

I *länsrätt* *skall* det finnas lagman. Som en del i en administrativ samverkan får en *länsrätt* och en tingsrätt på samma ort ha gemensam lagman.

Om regeringen inte bestämmer något annat *skall* det i *länsrätt* även finnas en eller flera rådmän. I de *länsrätter* som regeringen bestämmer *skall* det också finnas en eller flera chefsrådmän.

Lagman, chefsrådmän och rådmän *skall* vara lagfarna. De utnämns av regeringen.

I *förvaltningsrätt* *ska* det finnas lagman. Som en del i en administrativ samverkan får en *förvaltningsrätt* och en tingsrätt på samma ort ha gemensam lagman.

Om regeringen inte bestämmer något annat *ska* det i *en förvaltningsrätt* även finnas en eller flera rådmän. I de *förvaltningsrätter* som regeringen bestämmer *ska* det också finnas en eller flera chefsrådmän.

Lagman, chefsrådmän och rådmän *ska* vara lagfarna. De utnämns av regeringen.

16 §⁷

En *länsrätt* får vara indelad i avdelningar. Chef för en avdelning är lagmannen eller en chefsrådmän.

Om särskild sammansättning av *länsrätt* vid behandling av mål om fastighetstaxering finns bestämmelser i fastighetstaxeringslagen (1979:1152).

En *förvaltningsrätt* får vara indelad i avdelningar. Chef för en avdelning är lagmannen eller en chefsrådmän.

Om särskild sammansättning av *förvaltningsrätt* vid behandling av mål om fastighetstaxering finns bestämmelser i fastighetstaxeringslagen (1979:1152).

17 §⁸

Länsrätt är domför med en lagfaren domare och tre nämndemän, om inte annat följer av 17 a eller 18 §. Om en av nämndemännen får förhinder sedan handläggningen har påbörjats, är rätten domför med en lagfaren domare och två nämndemän.

En förvaltningsrätt är domför med en lagfaren domare och tre nämndemän, om inte annat följer av 17 a eller 18 §. Om en av nämndemännen får förhinder sedan handläggningen har påbörjats, är rätten domför med en lagfaren domare och två nämndemän.

⁵ Senaste lydelse 1995:1691.

⁶ Senaste lydelse 2002:997.

⁷ Senaste lydelse 1998:1801.

⁸ Senaste lydelse 2007:880.

Om det finns särskilda skäl med hänsyn till målets omfattning eller svårighetsgrad, får antalet lagfarna domare utökas med en utöver vad som följer av första stycket. Detsamma gäller i fråga om antalet nämndemän. Om någon eller några av ledamöterna får förhinder sedan handläggningen har påbörjats gäller första stycket andra meningen i fråga om domförhet.

Om domförhet vid behandling av mål om fastighetstaxering och av vissa mål om elektronisk kommunikation finns, förutom i 18 §, bestämmelser i fastighetstaxeringslagen (1979:1152) respektive lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer *skall* fastställa hur många nämndemän som *skall* finnas i varje län för tjänstgöring i länsrätten. Länsrätten fördelar tjänstgöringen mellan nämndemännen efter samråd med dem.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer *ska* fastställa hur många nämndemän som *ska* finnas inom varje förvaltningsrätts domkrets för tjänstgöring i domstolen. Förvaltningsrätten fördelar tjänstgöringen mellan nämndemännen efter samråd med dem.

17 a §⁹

Länsrätten *skall* vid behandling av mål enligt 10 kap. kommunallagen (1991:900) och 22 kap. kyrkolagen (1992:300) bestå av en lagfaren ledamot och två sådana särskilda ledamöter som anges i 17 b §.

Länsrätten är dock domför utan de särskilda ledamöterna i sådana fall som anges i 18 § första och andra stycket samt fjärde stycket 1.

Förvaltningsrätten *ska* vid behandling av mål enligt 10 kap. kommunallagen (1991:900) bestå av en lagfaren ledamot och två sådana särskilda ledamöter som anges i 17 b §.

Förvaltningsrätten är dock domför utan de särskilda ledamöterna i sådana fall som anges i 18 § första och andra stycket samt fjärde stycket 1.

17 b §¹⁰

Regeringen bestämmer antalet särskilda ledamöter för varje länsrätt. De särskilda ledamöterna *skall* ha god kännedom om kommunal verksamhet. De förordnas av regeringen för tre år.

Om en särskild ledamot avgår under tjänstgöringstiden, utses en ny ledamot för den tid som återstår. Ändras antalet särskilda ledamöter, får en nytillträdande ledamot utses för kortare tid än tre år.

Länsrätten fördelar tjänstgöringen mellan de särskilda ledamöterna efter samråd med

Regeringen bestämmer antalet särskilda ledamöter för varje förvaltningsrätt. De särskilda ledamöterna *ska* ha god kännedom om kommunal verksamhet. De förordnas av regeringen för tre år.

Förvaltningsrätten fördelar tjänstgöringen mellan de särskilda ledamöterna efter samråd med

⁹ Senaste lydelse 1997:392.

¹⁰ Senaste lydelse 1995:21.

dem.

dem.

18 §¹¹

Länsrätt är domför med en lagfaren domare ensam

1. *när* åtgärd som avser endast måls beredande *vidtages*,

2. vid *sådant* förhör med vittne eller sakkunnig som begärts av annan *länsrätt*,

3. vid beslut som avser endast rättelse av felräkning, felskrivning eller annat uppenbart förbiseende

4. vid annat beslut som inte innefattar slutligt avgörande av mål.

Om det inte är påkallat av särskild anledning att målet prövas av fullsuttan rätt, är *länsrätt* domför med en lagfaren domare ensam vid beslut som inte innefattar prövning av målet i sak.

Åtgärder som avser endast beredandet av ett mål och som inte är av sådant slag att de bör förbehållas lagfarna domare får utföras av en annan tjänsteman som har tillräcklig kunskap och erfarenhet och som är anställd vid *länsrätten* eller vid en tingsrätt på samma ort som *länsrätten*. *Närmare bestämmelser* om detta *meddelas av regeringen*.

Vad som sägs i andra stycket gäller även vid avgörande i sak av

1. mål av enkel beskaffenhet,

2. mål enligt lagen (1994:466) om särskilda tvångsåtgärder i beskattningsförfarandet, enligt lagen (1978:880) om betalningssäkring för skatter, tullar och avgifter, om besiktning enligt fastighetstaxeringslagen (1979:1152), om handlings undantagande från taxeringsrevision, skatterevision eller annan granskning och om befrielse från skyldighet att lämna upplysningar, visa upp handling eller lämna kontrolluppgift enligt skatteförfattningarna,

3. mål om omedelbart omhändertagande enligt 6 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, mål om vård i enskildhet enligt 15 b § samma lag, mål om avskildhet enligt 15 c § samma lag, mål om tillfälligt flyttningsförbud enligt 27 § samma lag, mål om omedelbart omhändertagande enligt 13 § lagen (1988:870) om vård av missbrukare i

En förvaltningsrätt är domför med en lagfaren domare ensam

1. *vid* åtgärd som avser endast måls beredande,

2. vid förhör med vittne eller sakkunnig som begärts av *en* annan *förvaltningsrätt*,

3. vid beslut som avser endast rättelse av felräkning, felskrivning eller annat uppenbart förbiseende
och

Om det inte är påkallat av särskild anledning att målet prövas av fullsuttan rätt, är *en förvaltningsrätt* domför med en lagfaren domare ensam vid beslut som inte innefattar prövning av målet i sak.

Åtgärder som avser endast beredandet av ett mål och som inte är av sådant slag att de bör förbehållas lagfarna domare får utföras av en annan tjänsteman som har tillräcklig kunskap och erfarenhet och som är anställd vid *förvaltningsrätten* eller vid en tingsrätt på samma ort som *förvaltningsrätten*. *Regeringen meddelar närmare föreskrifter* om detta.

¹¹ Senaste lydelse 2008:963.

vissa fall, mål om vård i enskildhet eller avskildhet enligt 34 § samma lag, mål om vård i enskildhet enligt 14 § lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård, mål om avskildhet enligt 17 § samma lag, mål om tillfällig isolering enligt 5 kap. 3 § smittskyddslagen (2004:168), mål enligt 12 § första stycket och 33 § lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård, mål enligt 18 § första stycket 3–5 och 9 såvitt avser de fall då vården inte har förenats med särskild utskrivningsprövning eller 6 lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård, mål om förvar och uppsikt enligt utlänningslagen (2005:716), mål enligt lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m., mål enligt lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt samt mål enligt lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m.,

4. mål enligt folkbokföringsförfattningarna, mål rörande preliminär skatt eller om anstånd med att betala skatt eller avgifter enligt skatteförfattningarna,

5. mål enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster,

6. mål som avser en fråga av betydelse för inkomstbeskattningen, dock endast om värdet av vad som yrkas i målet uppenbart inte överstiger hälften av prisbasbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring,

7. mål enligt lagen (2004:629) om trängselskatt, 7. mål enligt lagen (2004:629) om trängselskatt, och

8. mål enligt lagen (2008:962) om valfrihetssystem.

Vissa bestämmelser om kammarrätt och länsrätt om Vissa bestämmelser om kammarrätt och förvaltningsrätt

19 §¹²

Nämndeman i kammarrätt och länsrätt utses genom val. Val förrättas av landstingsfullmäktige. I Gotlands län förrättas val av kommunfullmäktige i Gotlands kommun.

Valet *skall* vara proportionellt, om det begärs av minst så många väljande som motsvarar det tal man får om samtliga väljandes antal delas med det antal personer valet avser ökat med 1. Om förfarandet vid sådant proportionellt val finns bestämmelser i lagen (1992:339) om proportionellt valsätt.

När val av de nämndemän som ingår i *länsrätt* vid behandling av

Nämndeman i kammarrätt och *förvaltningsrätt* utses genom val. Val förrättas av landstingsfullmäktige. I Gotlands län förrättas val av kommunfullmäktige i Gotlands kommun.

Valet *ska* vara proportionellt, om det begärs av minst så många väljande som motsvarar det tal man får om samtliga väljandes antal delas med det antal personer valet avser ökat med 1. Om förfarandet vid sådant proportionellt val finns bestämmelser i lagen (1992:339) om proportionellt valsätt.

När val av de nämndemän som ingår i *förvaltningsrätt* vid

¹² Senaste lydelse 2006:851.

mål om fastighetstaxering *skall* ske framgår av fastighetstaxeringslagen (1979:1152).

Regeringen får för visst län förordna att nämndemän i kammarrätt *skall* väljas bland dem som för samma mandatperiod har utsetts till nämndemän i hovrätt. Nämndeman i hovrätt får även i annat fall, om han eller hon är behörig, tjänstgöra som nämndeman i den kammarrätt inom vars domkrets han eller hon är folkbokförd.

Vid val av nämndemän *skall* eftersträvas att nämndemanna-kåren får en allsidig samman-sättning med hänsyn till ålder, kön, etnisk bakgrund och yrke. Om det finns flera alternativa sätt att uppnå en allsidig samman-sättning, bör de personer väljas som inte tidigare tjänstgjort som nämndemän eller som tjänstgjort kortast tid.

behandling av mål om fastighetstaxering *ska* ske framgår av fastighetstaxeringslagen (1979:1152).

Regeringen får för visst län förordna att nämndemän i kammarrätt *ska* väljas bland dem som för samma mandatperiod har utsetts till nämndemän i hovrätt. Nämndeman i hovrätt får även i annat fall, om han eller hon är behörig, tjänstgöra som nämndeman i den kammarrätt inom vars domkrets han eller hon är folkbokförd.

Vid val av nämndemän *ska* eftersträvas att nämndemanna-kåren får en allsidig samman-sättning med hänsyn till ålder, kön, etnisk bakgrund och yrke. Om det finns flera alternativa sätt att uppnå en allsidig samman-sättning, bör de personer väljas som inte tidigare tjänstgjort som nämndemän eller som tjänstgjort kortast tid.

20 §¹³

Valbar till nämndeman i kammarrätt och *länsrätt* är varje svensk medborgare som är folkbokförd i det län eller den del av länet som hör till kammarrättens eller *länsrättens* domkrets och som inte är underårig eller har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken.

Anställd vid domstol, Skatteverket, länsstyrelse eller under länsstyrelse lydande myndighet eller Försäkringskassan får inte vara nämndeman. Detsamma gäller lagfaren domare, åklagare, polisman och advokat eller annan som har till yrke att föra andras talan inför rätta samt ledamot av skattenämnd.

Nämndeman i *länsrätt* får inte samtidigt vara nämndeman i kammarrätt.

Valbar till nämndeman i kammarrätt och *förvaltningsrätt* är varje svensk medborgare som är folkbokförd i det län eller den del av länet som hör till kammarrättens eller *förvaltningsrättens* domkrets och som inte är underårig eller har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken.

Nämndeman i *förvaltningsrätt* får inte samtidigt vara nämndeman i kammarrätt.

¹³ Senaste lydelse 2007:1000.

Till nämndeman bör endast den utses som med hänsyn till omdömesförmåga, självständighet, laglydnad och övriga omständigheter är lämplig för uppdraget.

Den som har fyllt sextio år eller uppger något giltigt hinder är inte skyldig att ta emot uppdrag som nämndeman. Den som har avgått som nämndeman är inte skyldig att ta emot nytt uppdrag förrän efter fyra år.

Domstolen prövar självmant den valdes behörighet.

21 §¹⁴

Nämndemän i kammarrätt och *länsrätt* utses för fyra år. Den som har fyllt sextio år får avgå som nämndeman. Domstolen får entlediga en nämndeman som visar giltigt hinder.

Domstolen *skall* entlediga en nämndeman som genom att begå brott eller på annat sätt har visat sig uppenbart olämplig för uppdraget.

Om en nämndeman inte längre är valbar eller behörig, upphör nämndemannens uppdrag. Fullmäktige får dock besluta att en nämndeman, som till följd av ändrad folkbokföring inte längre är valbar, får ha kvar sitt uppdrag under resten av mandatperioden.

Bestämmelser om mandatperiod för sådan nämndeman som ingår i *länsrätt* vid behandling av mål om fastighetstaxering finns i fastighetstaxeringslagen (1979:1152).

Nämndemän i kammarrätt och *förvaltningsrätt* utses för fyra år. Den som har fyllt sextio år får avgå som nämndeman. Domstolen får entlediga en nämndeman som visar giltigt hinder.

Domstolen *ska* entlediga en nämndeman som genom att begå brott eller på annat sätt har visat sig uppenbart olämplig för uppdraget.

Bestämmelser om mandatperiod för sådan nämndeman som ingår i *förvaltningsrätt* vid behandling av mål om fastighetstaxering finns i fastighetstaxeringslagen (1979:1152).

Om en nämndemans uppdrag upphör under tjänstgöringstiden utses en ny nämndeman för den tid som återstår. Ändras antalet nämndemän inom domkretsen får en nytillträdande nämndeman utses för kortare tid än som följer av första stycket.

28 §¹⁵

Ledamöter och föredragande i allmän förvaltningsdomstol *skall* vara svenska medborgare. Den som är underårig eller i konkurstillstånd eller som har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken får inte utöva befattning som ledamot eller föredragande. I fråga om nämndemän i kammarrätterna och *länsrätterna* gäller 20 och 21 §§.

Ledamöter och föredragande i allmän förvaltningsdomstol *ska* vara svenska medborgare. Den som är underårig eller i konkurstillstånd eller som har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken får inte utöva befattning som ledamot eller föredragande. I fråga om nämndemän i kammarrätterna och *förvaltningsrätterna* gäller 20 och

¹⁴ Senaste lydelse 2006:851.

¹⁵ Senaste lydelse 1988:1287.

21 §§.

Ledamöter och föredragande i allmän förvaltningsdomstol *skall* ha avlagt domared. Ledamöter och föredragande i allmän förvaltningsdomstol *ska* ha avlagt domared.

De som står i sådant förhållande till varandra som anges i 4 kap. 12 § rättegångsbalken får inte samtidigt tjänstgöra som ledamöter i allmän förvaltningsdomstol.

1. Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

2. Om ett mål eller ärende ska handläggas av länsrätt enligt bestämmelser i någon upphävd lag ska målet eller ärendet efter ikraftträdandet handläggas av förvaltningsrätt.

2 Förslag till lag om ändring i rättegångsbalken

Härigenom föreskrivs att i 1 kap. 2 och 3 e §§ rättegångsbalken¹ ordet ”länsrätt” ska bytas ut mot ”förvaltningsrätt”.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Senaste lydelse av
1 kap. 2 § 2002:996
1 kap. 3 e § 2005:1059.

3 Förslag till lag om ändring i föräldrabalken

Härigenom föreskrivs att i 6 kap. 16 § föräldrabalken¹ ordet ”länsrätt” ska bytas ut mot ”förvaltningsrätt”.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Balken omtryckt 1995:974.
Senaste lydelse av 6 kap. 16 § 2004:797.

4 Förslag till lag om ändring i brottsbalken

Härigenom föreskrivs att i 38 kap. 18 § brottsbalken¹ ordet ”länsrätt” ska bytas ut mot ”förvaltningsrätt”.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Senaste lydelse av 38 kap. 18 § 2005:967.

5 Förslag till lag om ändring i luftfartslagen (1957:297)

Härigenom föreskrivs att i 4 kap. 26 § luftfartslagen (1957:297)¹ ordet ”länsrätten” ska bytas ut mot ”förvaltningsrätten”.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Lagen omtryckt 1986:166.
Senaste lydelse av 4 kap. 26 § 2008:1359.

6 Förslag till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs att i 20 kap. 11 § lagen (1962:381) om allmän försäkring¹ ordet ”länsrätt” ska bytas ut mot ”förvaltningsrätt”.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Lagen omtryckt 1982:120.
Senaste lydelse av 20 kap. 11 § 2007:999.

7 Förslag till lag om ändring i lagen (1963:193) om
samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge
angående verkställighet av straff m.m.

Härigenom föreskrivs att i 26 d § lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m.¹ ordet "länsrätt" ska bytas ut mot "förvaltningsrätt".

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Senaste lydelse av 26 d § 2005:968.

8 Förslag till lag om ändring i lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m.

Härigenom föreskrivs att i 36 § lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m.¹ ordet ”länsrätten” i olika böjningsformer ska bytas ut mot ”förvaltningsrätten” i motsvarande form.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Senaste lydelse av 36 § 2005:1124.

9 Förslag till lag om ändring i lagen (1970:375) om
 utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge
 för verkställighet av beslut om vård eller behandling

Härigenom föreskrivs att i 5, 6, 8 och 10–12 §§ lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling¹ ordet ”länsrätt” i olika böjningsformer ska bytas ut mot ”förvaltningsrätt” i motsvarande form.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Senaste lydelse av

5 § 1974:911

6 § 1974:911

8 § 1974:911

10 § 1974:911

11 § 1974:911

12 § 1974:911.

10 Förslag till lag om ändring i kupongskattelagen (1970:624)

Härigenom föreskrivs att i 23, 27, 29 och 30 §§ kupongskattelagen (1970:624)¹ ordet ”länsrätt” i olika böjningsformer ska bytas ut mot ”förvaltningsrätt” i motsvarande form.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Senaste lydelse av

23 § 2003:647

27 § 2005:1141

29 § 2003:647

30 § 2003:647.

11 Förslag till lag om ändring i förvaltningsprocesslagen (1971:291)

Härigenom föreskrivs att i 1, 6 a, 7, 9, 27, 33 och 34 a §§ förvaltningsprocesslagen (1971:291)¹ ordet "länsrätt" i olika böjningsformer ska bytas ut mot "förvaltningsrätt" i motsvarande form.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Senaste lydelse av

1 § 1995:22

6 a § 1998:374

7 § 1998:374

9 § 1991:211

27 § 1986:1322

33 § 1998:374

34 a § 1998:374.

12 Förslag till lag om ändring i lagen (1972:262) om understödsföreningar

Härigenom föreskrivs att i 75 § lagen (1972:262)¹ om understödsföreningar ordet ”länsrätten” i olika böjningsformer ska bytas ut mot ”förvaltningsrätten” i motsvarande form.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Senaste lydelse av 75 § 2005:1122.

13 Förslag till lag om ändring i lagen (1974:202) om
beräkning av strafftid m.m.

Härigenom föreskrivs att i 33 § lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m.¹ ordet "länsrätt" ska bytas ut mot "förvaltningsrätt".

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Senaste lydelse av 33 § 2005:970.

14 Förslag till lag om ändring i lagen (1974:203) om
kriminalvård i anstalt

Härigenom föreskrivs att i 78 § lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt¹ ordet ”länsrätt” ska bytas ut mot ”förvaltningsrätt”.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Lagen omtryckt 2007:109.

15 Förslag till lag om ändring i lagen (1976:371) om
behandlingen av häktade och anhållna m.fl.

Härigenom föreskrivs att i 21 § lagen (1976:371) om behandlingen av häktade och anhållna m.fl.¹ ordet "länsrätt" ska bytas ut mot "förvaltningsrätt".

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Senaste lydelse av 21 § 2005:972.

16 Förslag till lag om ändring i arbetsmiljölagen (1977:1160)

Härigenom föreskrivs att i 8 kap. 7 § arbetsmiljölagen (1977:1160)¹ ordet ”länsrätten” ska bytas ut mot ”förvaltningsrätten”.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Lagen omtryckt 1991:677.
Senaste lydelse av 8 kap. 7 § 2000:764.

17 Förslag till lag om ändring i ransoneringslagen
(1978:268)

Härigenom föreskrivs att i 53 § ransoneringslagen (1978:268)¹ ordet ”länsrätts” ska bytas ut mot ”förvaltningsrätts”.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Senaste lydelse av 53 § 1995:44.

18 Förslag till lag om ändring i lagen (1978:880) om betalningssäkring för skatter, tullar och avgifter

Härigenom föreskrivs att i 3, 6–8, 17, 18 och 20 §§ lagen (1978:880) om betalningssäkring för skatter, tullar och avgifter¹ ordet ”länsrätt” i olika böjningsformer ska bytas ut mot ”förvaltningsrätt” i motsvarande form.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Senaste lydelse av

3 § 2008:1317

6 § 1989:1000

7 § 1994:468

8 § 1989:1000

17 § 2003:649

18 § 2006:694

20 § 2007:470.

19 Förslag till lag om ändring i lagen (1979:411) om
ändringar i Sveriges indelning i kommuner och
landsting

Härigenom föreskrivs att i 1 kap. 19 § och 2 kap. 9 § lagen (1979:411) om ändringar i Sveriges indelning i kommuner och landsting¹ ordet ”länsrätten” ska bytas ut mot ”förvaltningsrätten”.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Lagen omtryckt 1988:198.

Senaste lydelse av

1 kap. 19 § 1995:46

2 kap. 9 § 1995:46.

20 Förslag till lag om ändring i lagen (1979:412) om kommunala indelningsdelegerade

Härigenom föreskrivs att i 23 § lagen (1979:412) om kommunala indelningsdelegerade¹ ordet ”länsrätten” ska bytas ut mot ”förvaltningsrätten”.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Senaste lydelse av 23 § 1995:47.

21 Förslag till lag om ändring i fastighetstaxeringslagen (1979:1152)

Härigenom föreskrivs att i 18 kap. 28, 30, 32 och 33 §§, 20 kap. 11 §, 21 kap. 1, 6 och 8–10 §§, 22 kap. 1 och 2 §§, rubrikerna till 22 kap. och 30 kap. samt rubriken närmast före 21 kap. 8 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152)¹ ordet ”länsrätt” i olika böjningsformer ska bytas ut mot ”förvaltningsrätt” i motsvarande form.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Senaste lydelse av

18 kap. 28 § 2003:650

18 kap. 30 § 2003:650

18 kap. 32 § 2003:650

18 kap. 33 § 1981:280

20 kap. 11 § 1993:1193

21 kap. 1 § 2003:650

21 kap. 6 § 2003:650

21 kap. 8 § 1983:373

21 kap. 9 § 1988:1283

21 kap. 10 § 2001:546

22 kap. 1 § 1993:1193

22 kap. 2 § 2003:650.

22 Förslag till lag om ändring i lagen (1981:533) om fiskevårdsområden

Härigenom föreskrivs att i 32 § lagen (1981:533) om fiskevårdsområden¹ ordet "länsrätten" ska bytas ut mot "förvaltningsrätten".

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Senaste lydelse av 32 § 1995:1709.

23 Förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen
(1982:713)

Härigenom föreskrivs att i 19 kap. 13 § försäkringsrörelselagen (1982:713)¹ ordet "länsrätten" i olika böjningsformer ska bytas ut mot "förvaltningsrätten" i motsvarande form.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Lagen omtryckt 1995:1567.
Senaste lydelse av 19 kap. 13 § 2005:1121.

24 Förslag till lag om ändring i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet

Härigenom föreskrivs att i 24 § lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet¹ ordet ”länsrätten” ska bytas ut mot ”förvaltningsrätten”.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Lagen omtryckt 1992:1536.

25 Förslag till lag om ändring i lagen (1984:533) om
arbetsställenummer m.m.

Härigenom föreskrivs att i 8 § lagen (1984:533) om
arbetsställenummer m.m.¹ ordet "länsrätt" ska bytas ut mot
"förvaltningsrätt".

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Senaste lydelse av 8 § 1997:1094.

26 Förslag till lag om ändring i förvaltningslagen (1986:223)

Härigenom föreskrivs att i 23 § förvaltningslagen (1986:223)¹ ordet ”länsrätt” ska bytas ut mot ”förvaltningsrätt”.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Lagen omtryckt 2003:246.

27 Förslag till lag om ändring i lagen (1988:97) om
förfarandet hos kommunerna, förvaltnings-
myndigheterna och domstolarna under krig eller
krigsfara m.m.

Härigenom föreskrivs att i 17 § lagen (1988:97) om förfarandet hos kommunerna, förvaltningsmyndigheterna och domstolarna under krig eller krigsfara m.m.¹ ordet "länsrätt" ska bytas ut mot "förvaltningsrätt".

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Senaste lydelse av 17 § 1991:214.

28 Förslag till lag om ändring i lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall

Härigenom föreskrivs att i 5, 11, 15, 18, 18 a, 38, 39, 44 och 47 §§ lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall¹ ordet "länsrätt" i olika böjningsformer ska bytas ut mot "förvaltningsrätt" i motsvarande form.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Senaste lydelse av

11 § 2005:467

15 § 2005:467

18 § 2005:467

18 a § 2005:467

38 § 1994:96

39 § 2005:467

44 § 2005:467

47 § 2005:467.

29 Förslag till lag om ändring i lagen (1988:1385) om
Sveriges riksbank

Härigenom föreskrivs att i 11 kap. 5 § lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank¹ ordet "länsrätten" ska bytas ut mot "förvaltningsrätten".

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Lagen omtryckt 1999:19.
Senaste lydelse av 11 kap. 5 § 2004:1303.

30 Förslag till lag om ändring i lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst

Härigenom föreskrivs att i 21 § lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst¹ ordet "länsrätten" ska bytas ut mot "förvaltningsrätten".

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Senaste lydelse av 21 § 2006:798.

31 Förslag till lag om ändring i lagen (1989:479) om ersättning för kostnader i ärenden och mål om skatt, m.m.

Härigenom föreskrivs att i 10 § lagen (1989:479) om ersättning för kostnader i ärenden och mål om skatt, m.m.¹ ordet ”länsrätt” ska bytas ut mot ”förvaltningsrätt”.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Senaste lydelse av 10 § 2003:746.

32 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga

Härigenom föreskrivs att i 4, 7, 8, 24, 28, 29, 34, 35, 39, 41 och 42 §§ lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga¹ ordet "länsrätt" i olika böjningsformer ska bytas ut mot "förvaltningsrätt" i motsvarande form.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Senaste lydelse av

4 § 2007:1312

24 § 2007:1312

39 § 1996:1648

41 § 2009:000

42 § 2005:468.

33 Förslag till lag om ändring i taxeringslagen (1990:324)

Härigenom föreskrivs att i 3 kap. 14–14 c §§, 4 kap. 12 §, 6 kap. 1, 7, 10, 13, 14, 19 och 24 §§, 7 kap. 2 § samt rubriken närmast före 6 kap. 10 § taxeringslagen (1990:324)¹ ordet ”länsrätt” i olika böjningsformer ska bytas ut mot ”förvaltningsrätt” i motsvarande form.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Senaste lydelse av

3 kap. 14 § 2003:655

3 kap. 14 a § 1994:467

3 kap. 14 b § 1994:467

3 kap. 14 c § 1994:467

6 kap. 1 § 2003:748

6 kap. 7 § 2003:655

6 kap. 10 § 2003:655

6 kap. 13 § 2003:655

6 kap. 14 § 2003:655

7 kap. 2 § 2003:655.

34 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:676) om
skatt på ränta på skogskontomedel m.m.

Härigenom föreskrivs att i 13 och 14 §§ lagen (1990:676) om skatt på ränta på skogskontomedel m.m.¹ ordet "länsrätten" i olika böjningsformer ska bytas ut mot "förvaltningsrätten" i motsvarande form.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Senaste lydelse av
13 § 2003:656
14 § 2003:656.

35 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:591) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta artister m.fl.

Härigenom föreskrivs att i 21 § lagen (1991:591) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta artister m.fl.¹ ordet "länsrätten" ska bytas ut mot "förvaltningsrätten".

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Senaste lydelse av 21 § 2003:658.

36 Förslag till lag om ändring i kommunallagen (1991:900)

Härigenom föreskrivs att i 10 kap. 1, 5–7, 13 och 14 §§ kommunallagen (1991:900)¹ ordet ”länsrätten” i olika böjningsformer ska bytas ut mot ”förvaltningsrätten” i motsvarande form.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Lagen omtryckt 2004:93.

37 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1128) om
psykiatrisk tvångsvård

Härigenom föreskrivs att i 7, 9, 10, 12, 26 a, 28 och 32–37 §§ lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård¹ ordet ”länsrätt” i olika böjningsformer ska bytas ut mot ”förvaltningsrätt” i motsvarande form.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Lagen omtryckt 2008:415.

38 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård

Härigenom föreskrivs att i 3 c, 3 d, 10, 10 a, 12 a, 14, 16 a, 18, 18 a, 19 d, 20–21 a, 22, 22 b och 25 §§ lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård¹ ordet ”länsrätt” i olika böjningsformer ska bytas ut mot ”förvaltningsrätt” i motsvarande form.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Lagen omtryckt 2008:416.

39 Förslag till lag om ändring i läkemedelslagen
(1992:859)

Härigenom föreskrivs att i 28 § läkemedelslagen (1992:859)¹ ordet ”länsrätten” ska bytas ut mot ”förvaltningsrätten”.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Senaste lydelse av 28 § 1995:90.

40 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:860) om kontroll av narkotika

Härigenom föreskrivs att i 14 § lagen (1992:860) om kontroll av narkotika¹ ordet ”länsrätten” ska bytas ut mot ”förvaltningsrätten”.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Senaste lydelse av 14 § 2005:471.

41 Förslag till lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade

Härigenom föreskrivs att i 27 och 28 c §§ lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade¹ ordet "länsrätt" i olika böjningsformer ska bytas ut mot "förvaltningsrätt" i motsvarande form.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Senaste lydelse av
27 § 2009:000
28 c § 2009:000.

42 Förslag till lag om ändring i lagen (1993:584) om medicintekniska produkter

Härigenom föreskrivs att i 19 § lagen (1993:584) om medicintekniska produkter ordet "länsrätten" ska bytas ut mot "förvaltningsrätten".

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

43 Förslag till lag om ändring i lagen (1993:1392) om
pliktexemplar av dokument

Härigenom föreskrivs att i 37 § lagen (1993:1392) om pliktexemplar av dokument ordet ”länsrätten” ska bytas ut mot ”förvaltningsrätten”.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

44 Förslag till lag om ändring i lagen (1993:1742) om
skydd för landskapsinformation

Härigenom föreskrivs att i 13 § lagen (1993:1742) om skydd för landskapsinformation ordet "länsrätten" ska bytas ut mot "förvaltningsrätten".

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

45 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:137) om
mottagande av asylsökande m.fl.

Härigenom föreskrivs att i 22 § lagen (1994:137) om mottagande av
asylsökande m.fl.¹ ordet ”länsrätt” ska bytas ut mot ”förvaltningsrätt”.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Senaste lydelse av 22 § 2000:296.

46 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:261) om
fullmaktsanställning

Härigenom föreskrivs att i 14 § lagen (1994:261) om
fullmaktsanställning ordet ”länsrätt” ska bytas ut mot ”förvaltningsrätt”.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

47 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:451) om
intensivövervakning med elektronisk kontroll

Härigenom föreskrivs att i 9 d § lagen (1994:451) om
intensivövervakning med elektronisk kontroll¹ ordet ”länsrätt” ska bytas
ut mot ”förvaltningsrätt”.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Senaste lydelse av 9 d § 2005:981.

48 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:466) om särskilda tvångsåtgärder i beskattningsförfarandet

Härigenom föreskrivs att i 14, 15, 17–19 och 28–30 §§ lagen (1994:466) om särskilda tvångsåtgärder i beskattningsförfarandet¹ ordet ”länsrätt” i olika böjningsformer ska bytas ut mot ”förvaltningsrätt” i motsvarande form.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Senaste lydelse av

15 § 1997:503

28 § 2003:660

29 § 2003:660

30 § 2004:130.

49 Förslag till lag om ändring i stiftelselagen
(1994:1220)

Härigenom föreskrivs att i 9 kap. 5 § stiftelselagen (1994:1220) ordet ”länsrätten” ska bytas ut mot ”förvaltningsrätten”.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

50 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:575) mot
skatteflykt

Härigenom föreskrivs att i 4 § lagen (1995:575) mot skatteflykt¹ ordet
”länsrätten” ska bytas ut mot ”förvaltningsrätten”.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Senaste lydelse av 4 § 2003:714.

51 Förslag till lag om ändring i lagen (1996:1152) om handel med läkemedel m.m.

Härigenom föreskrivs att i 13 § lagen (1996:1152) om handel med läkemedel m.m. ordet "länsrätten" ska bytas ut mot "förvaltningsrätten".

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

52 Förslag till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

Härigenom föreskrivs att i 49 och 59 §§ lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring¹ ordet "länsrätt" i olika böjningsformer ska bytas ut mot "förvaltningsrätt" i motsvarande form.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Senaste lydelse av
49 § 2001:28
59 § 2002:545.

53 Förslag till lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor

Härigenom föreskrivs att i 95 och 109 §§ lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor¹ ordet "länsrätt" i olika böjningsformer ska bytas ut mot "förvaltningsrätt" i motsvarande form.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Senaste lydelse av
95 § 2009:000
109 § 2002:543.

54 Förslag till lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483)

Härigenom föreskrivs att i 12 kap. 7 och 7 a §§, 17 kap. 2 a §, 21 kap. 3 §, 22 kap. 1–1 d och 9–11 §§, 23 kap. 2 § samt rubriken närmast före 22 kap. 10 § skattebetalningslagen (1997:483)¹ ordet ”länsrätt” i olika böjningsformer ska bytas ut mot ”förvaltningsrätt” i motsvarande form.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Senaste lydelse av
12 kap. 7 § 2003:747
12 kap. 7 a § 2003:747
17 kap. 2 a § 2003:664
21 kap. 3 § 2003:747
22 kap. 1 § 2007:1009
22 kap. 1 a § 2003:664
22 kap. 1 b § 2003:664
22 kap. 1 c § 2003:664
22 kap. 1 d § 2004:1156
22 kap. 9 § 2003:664
22 kap. 11 § 2007:595
23 kap. 2 § 2003:664.

55 Förslag till lag om ändring i personuppgiftslagen
(1998:204)

Härigenom föreskrivs att 47 § personuppgiftslagen (1998:204) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Tillsynsmyndigheten får hos länsrätten i det län där myndigheten är belägen ansöka om att sådana personuppgifter som har behandlats på ett olagligt sätt *skall* utplånas.

Beslut om utplånande får inte meddelas om det är oskäligt.

Föreslagen lydelse

47 §

Tillsynsmyndigheten får hos förvaltningsrätten inom vars domkrets tillsynsmyndigheten är belägen ansöka om att sådana personuppgifter som har behandlats på ett olagligt sätt *ska* utplånas.

Beslut om utplånande får inte meddelas om det är oskäligt.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

56 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:293) om
utländska försäkringsgivares och
tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige

Härigenom föreskrivs att i 10 kap. 4 § lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige¹ ordet "länsrätten" i olika böjningsformer ska bytas ut mot "förvaltningsrätten" i motsvarande form.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Senaste lydelse av 10 kap. 4 § 1999:226.

57 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter

Härigenom föreskrivs att i 4 kap. 9, 19 och 20 §§ lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter¹ ordet "länsrätt" i olika böjningsformer ska bytas ut mot "förvaltningsrätt" i motsvarande form.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Senaste lydelse av 4 kap. 9 § 1999:438.

58 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:674) om
inkomstgrundad ålderspension

Härigenom föreskrivs att i 13 kap. 17 a § lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension¹ ordet ”länsrätt” ska bytas ut mot ”förvaltningsrätt”.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Senaste lydelse av 13 kap. 17 a § 2004:784.

59 Förslag till lag om ändring i lagen (1999:1309) om
system för avveckling av förpliktelser på
finansmarknaden

Härigenom föreskrivs att i 17 § lagen (1999:1309) om system för avveckling av förpliktelser på finansmarknaden ordet "länsrätten" i olika böjningsformer ska bytas ut mot "förvaltningsrätten" i motsvarande form.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

60 Förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395)

Härigenom föreskrivs att i 6 kap. 10 § studiestödslagen (1999:1395)¹ och i punkt 13 ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till nämnda lag ordet ”länsrätt” ska bytas ut mot ”förvaltningsrätt”.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Senaste lydelse av
6 kap. 10 § 2005:613
punkt 13 ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna 2005:613.

61 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:592) om
viltvårdsområden

Härigenom föreskrivs att i 38 § lagen (2000:592) om viltvårdsområden ordet "länsrätten" ska bytas ut mot "förvaltningsrätten".

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

62 Förslag till lag om ändring i tullagen (2000:1281)

Härigenom föreskrivs att i 6 kap. 35–38 §§ samt 9 kap. 10–12, 17 och 22 §§ tullagen (2000:1281) ordet ”länsrätt” i olika böjningsformer ska bytas ut mot ”förvaltningsrätt” i motsvarande form.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

63 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:99) om den officiella statistiken

Härigenom föreskrivs att i 21 § lagen (2001:99) om den officiella statistiken ordet "länsrätt" ska bytas ut mot "förvaltningsrätt".

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

64 Förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453)

Härigenom föreskrivs att i 9 kap. 3 § samt 16 kap. 3 och 6 c §§ socialtjänstlagen (2001:453)¹ ordet "länsrätt" i olika böjningsformer ska bytas ut mot "förvaltningsrätt" i motsvarande form.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Senaste lydelse av
16 kap. 3 § 2008:965
16 kap 6 c § 2009:000.

65 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:617) om
behandling av personuppgifter inom kriminalvården

Härigenom föreskrivs att i 16 § lagen (2001:617) om behandling av personuppgifter inom kriminalvården¹ ordet "länsrätt" ska bytas ut mot "förvaltningsrätt".

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Senaste lydelse av 16 § 2005:983.

**66 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:1227) om
självdeklarationer och kontrolluppgifter**

Härigenom föreskrivs att i 17 kap. 8 § lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter¹ ordet ”länsrätt” ska bytas ut mot ”förvaltningsrätt”.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Senaste lydelse av 17 kap. 8 § 2003:674.

67 Förslag till lag om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation

Härigenom föreskrivs att i 8 kap. 23–25 §§ lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation¹ ordet ”länsrätt” i olika böjningsformer ska bytas ut mot ”förvaltningsrätt” i motsvarande form.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Senaste lydelse av
8 kap. 23 § 2007:881
8 kap. 24 § 2007:881
8 kap. 25 § 2007:881.

68 Förslag till lag om ändring i smittskyddslagen
(2004:168)

Härigenom föreskrivs att i 3 kap. 2 §, 5 kap. 2, 3 och 5 §§ samt 8 kap. 3 och 5–7 §§ smittskyddslagen (2004:168)¹ ordet ”länsrätt” i olika böjningsformer ska bytas ut mot ”förvaltningsrätt” i motsvarande form.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Senaste lydelse av
8 kap. 5 § 2004:877
8 kap. 7 § 2007:251.

69 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:228) om
beskattning av viss privatinförsel av tobaksvaror

Härigenom föreskrivs att i 20 § lagen (2004:228) om beskattning av viss privatinförsel av tobaksvaror ordet "länsrätt" ska bytas ut mot "förvaltningsrätt".

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

70 Förslag till lag om ändring i produktsäkerhetslagen
(2004:451)

Härigenom föreskrivs att i 39 och 44 §§ produktsäkerhetslagen (2004:451) ordet ”länsrätt” i olika böjningsformer ska bytas ut mot ”förvaltningsrätt” i motsvarande form.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

71 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:629) om
trängselskatt

Härigenom föreskrivs att i 21 § lagen (2004:629) om trängselskatt ordet "länsrätt" ska bytas ut mot "förvaltningsrätt".

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

72 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:875) om särskild förvaltning av vissa elektriska anläggningar

Härigenom föreskrivs att i 1 kap. 2 och 3 §§, 2 kap. 1 och 3–5 §§, 3 kap. 1–4, 7, 9, 10 b och 18 §§ samt 4 kap. 2 och 3 §§ lagen (2004:875) om särskild förvaltning av vissa elektriska anläggningar¹ ordet "länsrätt" i olika böjningsformer ska bytas ut mot "förvaltningsrätt" i motsvarande form.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Senaste lydelse av
3 kap. 2 § 2008:381
3 kap. 4 § 2008:381
3 kap. 10 b § 2008:381
3 kap. 18 § 2008:381.

73 Förslag till lag om ändring i utlänningslagen
(2005:716)

Härigenom föreskrivs att i 16 kap. 1 och 2 §§ utlänningslagen (2005:716) ordet "länsrätt" i olika böjningsformer ska bytas ut mot "förvaltningsrätt" i motsvarande form.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

74 Förslag till lag om ändring i vägtrafikskattelagen
(2006:227)

Härigenom föreskrivs att i 4 kap. 3 § samt 7 kap. 2 och 6 §§ vägtrafikskattelagen (2006:227) ordet "länsrätt" i olika böjningsformer ska bytas ut mot "förvaltningsrätt" i motsvarande form.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

75 Förslag till lag om ändring i lagen (2006:378) om
lägenhetsregister

Härigenom föreskrivs att i punkt 11 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2006:378) om lägenhetsregister¹ ordet "länsrätt" ska bytas ut mot "förvaltningsrätt".

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

¹ Senaste lydelse av punkt 11 ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna 2008:539.

76 Förslag till lag om ändring i lagen (2006:496) om
blodsäkerhet

Härigenom föreskrivs att i 31 § lagen (2006:496) om blodsäkerhet ordet ”länsrätt” ska bytas ut mot ”förvaltningsrätt”.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

77 Förslag till lag om ändring i lagen (2006:575) om
särskild skattekontroll i vissa branscher

Härigenom föreskrivs att i 19 § lagen (2006:575) om särskild skattekontroll i vissa branscher ordet "länsrätt" ska bytas ut mot "förvaltningsrätt".

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

78 Förslag till lag om ändring i lagen (2007:258) om behandling av personuppgifter i Försvarsmaktens försvarsunderrättelseverksamhet och militära säkerhetstjänst

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 4 § lagen (2007:258) om behandling av personuppgifter i Försvarsmaktens försvarsunderrättelseverksamhet och militära säkerhetstjänst ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

4 §

Tillsynsmyndigheten får hos länsrätten i det län där tillsynsmyndigheten är belägen ansöka om att sådana personuppgifter som har behandlats på ett olagligt sätt *skall* utplånas.

Beslut om utplånande får inte meddelas om det är oskäligt.

Tillsynsmyndigheten får hos förvaltningsrätten inom vars domkrets tillsynsmyndigheten är belägen ansöka om att sådana personuppgifter som har behandlats på ett olagligt sätt *ska* utplånas.

Beslut om utplånande får inte meddelas om det är oskäligt

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

79 Förslag till lag om ändring i lagen (2007:259) om
 behandling av personuppgifter i Försvarets
 radioanstalts försvarsunderrättelse- och
 utvecklingsverksamhet

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 4 § lagen (2007:259) om behandling av personuppgifter i Försvarets radioanstalts försvarsunderrättelse- och utvecklingsverksamhet ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

4 §

Tillsynsmyndigheten får hos
länsrätten i det län där tillsynsmyndigheten är belägen
 ansöka om att sådana
 personuppgifter som har
 behandlats på ett olagligt sätt *skall*
 utplånas.

Beslut om utplånande får inte
 meddelas om det är oskäligt.

Tillsynsmyndigheten får hos
förvaltningsrätten inom vars tillsynsmyndigheten är
domkrets belägen ansöka om att sådana
 personuppgifter som har
 behandlats på ett olagligt sätt *ska*
 utplånas.

Beslut om utplånande får inte
 meddelas om det är oskäligt.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

80 Förslag till lag om ändring i lagen (2007:592) om
kassaregister m.m.

Härigenom föreskrivs att i 32 § lagen (2007:592) om kassaregister m.m. ordet "länsrätt" ska bytas ut mot "förvaltningsrätt".

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

81 Förslag till lag om ändring i lagen (2007:1091) om
offentlig upphandling

Härigenom föreskrivs att i 16 kap. 3 § lagen (2007:1091) om offentlig upphandling ordet "länsrätt" ska bytas ut mot "förvaltningsrätt".

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

82 Förslag till lag om ändring i lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster

Härigenom föreskrivs att i 16 kap. 4 § lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster ordet ”länsrätt” ska bytas ut mot ”förvaltningsrätt”.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

83 Förslag till lag om ändring i lagen (2008:286) om kvalitets- och säkerhetsnormer vid hantering av mänskliga vävnader och celler

Härigenom föreskrivs att i 37 § lagen (2008:286) om kvalitets- och säkerhetsnormer vid hantering av mänskliga vävnader och celler ordet ”länsrätt” ska bytas ut mot ”förvaltningsrätt”.

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

84 Förslag till lag om ändring i lagen (2008:962) om
valfrihetssystem

Härigenom föreskrivs att i 10 kap. 3 § lagen (2008:962) om
valfrihetssystem ordet "länsrätt" ska bytas ut mot "förvaltningsrätt".

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

85 Förslag till lag om ändring i lagen (2009:000) om
nationella minoriteter och minoritetsspråk

Härigenom föreskrivs att i 13 § lagen (2009:000) om nationella minoriteter och minoritetsspråk ordet "länsrätt" ska bytas ut mot "förvaltningsrätt".

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.